

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Égész évre ..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Majelen havonkint.
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 16. sz.
I. emelet 5 a.Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet.
Budapesti polgári lövészegeyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Főv. Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Első Vivó-Club.
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet.
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Kores.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület.
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros Vásárhelyi Kores.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Kores.-Egyl.
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet.

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet.,
Pápai Korcsolya-Egylet.
Pozsonyi Torna-Egylet,t,
Privigyei Kores.-Egylet.
Rimaszombati Kores.- Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátoraljaúj helyi Kores. Egyl.
Schmeczai Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet.

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Kores.-Egylet,
Székelyfővári Kores.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A „Herkules“ Tekintetes Szerkesztőségének
Budapest.

A „Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet“ rendes évi közgyűlésének határozata folytán bátorkodom a tek. szerkesztőséget felkérni, hogy t. lapját „hivatalos közlöny“-ként szerény egyletünknek is megnyitni kegyeskedjék. Hézagpótló és a sport minden nemének hasznos szolgálatot tevő ezen kiváló szakszerűséggel vezetett lapot tőlünk telhetőleg pártolni erkölcsi kötelességünknek tartjuk.

Dudás Adolf egyl. elnök.

A XIV-ik év elején.

Évről-évre megújítani ugyanazon kérő szavakat és kérni az olvasókat a lap támogatására már nem is olyan kedves irni való, melyért bármelyik lap szerkesztője is lelkesednék.

A szaklapok szerkesztőinek e feladat annyival nehezebb teendő, mert olvasóik — tudomásunk szerint — a lap terét örömeztőbb látják az őket érdeklő dolgokkal telve, mint a magunk dolgára lefoglalva. Most, hogy kérjük olvasóinkat a lap támogatására, tesszük azt azért, mert meggyőződésünk, hogy a „Herkules“ tizenégy év óta nem a szerkesztők és kiadók érdekét szolgálta, hanem a magyar testnevelés ügyét amazoknak többszörös rovására is.

Voltak és vannak bizonytal most is oiva-sóink közt többen, kik ezért vagy másért nincsenek megalégedve lapunk irányával, de mi

elveinkben hiven most is azon az úton vagyunk, melyre 14 évvel ezelőtt érett megfontolás után léptünk. Ez az út a magyar különleges természetnek megfelelő nevelési testgyakorlat megteremtése, a szabadterén végezhető természetes mozgások, játékok beleolvasztása régi tornánkba. E fő ezélt nemcsak az iskolai testgyakorlatok terjesztésével és helyes tanításával érjük el, hanem azzal is, ha a felnőttek egyleti testgyakorlásával is alaposan foglalkozunk.

Az egyleti testgyakorlatokban 14 év multán is azon az úton vagyunk, melyre először léptünk. — Felfogásunk szerint minden egyletnek feladata, hogy tagjai számára minél több testgyakorlatot tegyen gyakorolhatóvá. Az egyleti verseny-rendezésben most is az angolokat tartjuk mindenben követendőknék.

Az egyletek, magánosok és hatóságok lapunkat mindenkor illő támogatásban részesíték, de még sem oly mértékben, hogy a lap existenciája veszélyeztetése nélkül nagyobb terjedelemben és többszörösen jelenhetne meg.

Kérjük olvasóinkat a lap terjesztésére, igérve, hogy mint eddig, úgy ezután is hiven szolgáljuk a nemzeti erősödés ügyét.

Az „Athletic Club Sparta.“

Prága és Csehország első sportegylete, az ancien-titás joga alapjau kiirta Ausztria bajnokságát 100 yardra és 1 angol mfdre. Ezen kiirtás azonban további bonyodal-maknak lett kiindulópontja. A bécsi Athletic Sportclub ugyanis, mely sok tetterőt érez magában s szokatlan

ambícióval látott hozzá feladatainak megoldásához, le-tromfolva érezte magát a cseheknek sietősen inszenált, kiírása által, mert megelőzve látta magát szándékában s nem kevésbé merész elhatározással kiírta Ausztria-Magyarország bajnokságait 100 yardra, 1000 méterre, 1 angol méfere és magas ugrásra. Ez a kiírás általános megütközést, hogy ne mondjuk megbotránkozást idézett elő az itteni sportkörökben s a kiírással, mely az Allgemeine Sportzeitungban jelent meg, egyidejűleg megjelent Tomcsák Gusztávnak, a M. U. E. tagjának egy a szerkesztőhöz intézett levele, melyben éles kritika alá veszi a bécsiek ezen elhatározását. Maga a Sportzeitung is, melynek magyar barátsága tudvalevőleg sem állt nagy hirben, hosszított cikkben bírálja az új bécsi egyetemi kiírását s kifejezést ad abbéli feltevésének, hogy ez a dolog erős recenzust fog előidézni Magyarország sportköreiből. S a Sportzeitung ezuttal igen helyes állásponton áll.

Mert egyrészt Magyarországnak közjogi különállása és önállósága, de másrészt a magyar sportéletnek az osztrákokétól egész különálló és független fejlődése kizárják a közös bajnokságok létjogosultságát és azt hiszünk, senki sincs köztünk magyarok közt, a ki hajlandó lenne a magyar athletikai sport magas fejlettségének dicsőségét megosztani az osztrákok most éledő és még nagyon is kétes jövőjű sportéletének dicsőségével. Ép úgy, mint minden művelődési ágban, iparban, művészetben, irodalomban, iparkodunk érvényre juttatni kulturánknak magyar jellegét és kitüntetve szeretjük látni kulturánknak magyar voltát, úgy az athletikai sportban is akarjuk és fogjuk is kitüntetni sportunknak magyar voltát és nem fogunk hozzájárulni ahhoz, hogy ezen Bécsben rendezendő osztrák-magyar bajnokságok színvonalát a mi készültségünk produktumaival emeljük magasra, mikor úgy is tudhatjuk azt előre, hogy az érdem és dicsőség ezekért mégis csak a bécsiekhez és osztrákokhoz fog tapadni s a mi kitűnő eredményeink a külföldön az osztrákok sikerei gyanánt fognak szerepelni.

S mindezekon kívül kérdeznünk kell azt, hogy mily jogalapon, minő felhatalmazás alapján írta ki a bécsi egyetemi közös bajnokságokat. Tudunkkal a bécsi egyetemi egyetlen hazai együlethez sem fordult előzetes engedélyért, hanem jogát önmagában találta, mint a minden oroszok csárja teszi azt elhatározásaiban. Hiszen ez az egyetemi, mely még gyermekcipőkben szaladgál, s alig van túl a kezdet első nehézségein, éppen a magyar sportélet szemléletéből és élő példáiból fektette le a jövő fejlődésének első alapjait, s ha mégis ilyen hatalmas tervvel lép ki először a nagy világ elé, úgy ez csak a szokatlan nagy bátorságát mutatja az új együletnek.

Konkluziónk tehát az, hogy a W. A. S. C.-nak joga nincs osztrák-magyar bajnokságok kiírásához, mert erre senkitől felhatalmazást nem kapott, de nem engedi meg a kiírást önálló állami létünk, nem engedi meg sportéletünk mai fejlettsége és helyzete sem. A bécsi egyetemi előreláthatólag vissza is vonja elhamarkodott kiírásait s majd a prágai együlettel fog egyezkedni tisztán az osztrák bajnokságok kiírása tárgyában.

Különben mint értesülünk a Magyar athletikai Club részéről már hivatalos intézkedés is tétetett ebben a dologban, a mennyiben a Club felvilágosításért és indoklásért árt a W. A. S. C.-hoz.

A budapesti egyetemek elhelyezésének kérdése — mint jó forrásból értesülünk — a közel jövőben a végleges megoldás stádiumába jut. A tudomány egyetem egyetem-téri frontjának kiépítését már ez évben megkezdik s ezen építkezéssel kapcsolatosan torna- és vivótermet is fog kapni az egyetem. A műegyetem pedig kiköltözik mai épületeiből, s számára a fűvészkert területén épített a kormány egy nagyszabású otthonát, s a tervzet szerint itt is fognak terjedelmes torna- és vivóhelyiségekről gondoskodni. Az Egyetemi Körnek vezetősége most azon fáradozik, hogy tekintettel arra, hogy a fűvészkert területén bőségesen van hely, az egyetem athletikai gyakorlópályát is kapjon és valószínű is, hogy fáradozásait siker fogja koronázni, mert Wlassich Gyula kultuszminiszter ismételtan tanujelét adta már a testgyakorlat kérdéseiről iránti meleg rokonszenvének s kétségtelen, hogy nem fog ezúttal sem elzárkózni a fejlődő sportélet modern követelményei előtt.

Drezdában olimpiai játékokat szándékoznak rendezni 1897-ben az athéni olimpiai játékok mintájára.

Külföldön télen sem szünetel a sport. Angliában a foot-ball és a cross-country-versenyek dominálnak; Franciaországban különösen Párisban szinten igen kiterjedt részben hódolnak ezen két szép sportnemnek s míg néhány évvel ezelőtt még alig ismerték Párisban ezeket a gyakorlatokat, jelenleg már négy ezere tehető azoknak a száma, a kik hetenként legalább egyszer üzik e sportokat. Elterjedt a foot-ball egyebütt is Európában, így Németországban, Svájcban, Németalföldön, Belgiumban, sőt Ausztriában is folyton hódít tért, csak nálunk nem akadnak vállalkozó sportsmanek. Pedig igazán kár, hogy hiányzik a mieinkben a kellő animó a játékhöz, a kezdet nehézségeinek legyőzése után bőven kárpótolva volnának a játékosok a foot-ball ezernyi fordulatától, érdekfeszítő küzdelmeitől, s a mi a fő, megtanulnának benne egy olyan testgyakorlati ágat, mely edz az embert a hideg vagy nedves idő hatásaival szemben fejleszti a lábakat és a tüdőt s a sok testmozgás folytán jól eső változást idéz elő az ember ideg- és izomrendszerében. Mint halljuk a Magyar Athletikai Club, a Ludovika Akadémia, továbbá a Magyar Uszó Egyesület szándékoznak a tavaszi időjárás beálltával egy-egy csoportot alakítani s ha a csoportok tényleg létrejönnek, akkor mi budapestiek is részesek lehetünk majd a foot-ball játék élvezetében.

A III ker. Torna- és Vivó-Egyetemi és a Magyar Uszó Egyesület közt az augusztusban rendezett uszóversenyből kifolyólag bonyodalmas affér keletkezett, melynek folyamán a két egyetemi az egymás közti érintkezést tudvalevőleg megszakította. Most mint örömmel értesülünk — a két egyetemi közti kibékülésre alapos kilátás van, s valószínű, hogy rövid idő alatt baráti jobbot nyújt egymásnak a két haragvó fél. Annál nagyobb megelégedéssel regisztrálhatjuk e hirt, mert hiszen a két egyetemi közti tartós viszály csak ártott volna a közös célnak, a sport ügyének, s a sportban — mint tudjuk — csak akkor van a vetélkedésnek igazán nemes karaktere, ha jó barátokként küzdünk egymással és nem ellenségekként.

Kakas Gyula és **Klimkó László** belépnek a B. T. C.-be. Eddig a M. T. K.-nak voltak tagjai.

A kecskeméti diákkongresszus határozatából kifolyólag az ez idei diákkongresszus alkalmával atletikai versenyek fognak rendeztetni, melyeken természetesen csak a különböző egyetemek és egyéb főiskolák hallgatói vehetnek részt. Mindenestre örvendetes lenne, ha ezen tervezett viadalok idővel évről-évre szaporodnának. A kongresszus székhelye véglegesen még nincs megállapítva, legnagyobb valószínűség szerint azonban Nagyváradra esik a választás. A viadal részei lesznek: 100 yardos, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és 1 mföldes síkfutások, súlydobás, magasugrás, távolugrás és a helyi viszonyokhoz képest esetleg még más sportágak is.

Nagyfontosságú reformot hoz be a németek tornaszövetsége a jövőben rendezendő torna- és testgyakorlati játékaik és versenyek alkalmával. Ez a testület ugyanis, melynek uralma alá több százezer tornász tartozik, elhatározta, hogy tornajátékainak programjába az úgynevezett *volksthümlich* tornagyakorlatokat (magyarul atletikai gyakorlatokat) is felveszi s bár a tömeges kiképzés rendszerét ezután is fenntartja, mégis több szabadságot hoz be a testnevelésnek módjaiba és lehetőleg csak oly versenyek rendezésével fog foglalkozni, a melyekben az eredmény exacte állapítható meg, vagyis atletikai versenyeket. Felveszi nevezetesen programjába a fűtást, súly és labdadobást, az ugrási gyakorlatokat, gerelyvetést, labdajátékokat, stb. A német athléták, kik már hatalmas pártot képeznek Németországban a tornászokkal szemben, most nagy diadalmi kilátásokba tőnnek ki. A testgyakorlat rendszerének ilyen irányban való fejlődését mi is igen örvendetesnek tartjuk annál is inkább, mert a német szövetségnek irányváltoztatása valószínűleg a mi tornászaink szellemére is átalakítólag fog hatni. A mi szigorú tornászköreink, melyek eddig úgy néztek a németek felé, mint a törökök Mekka felé, az előttük legilletékesebb faktor irányváltoztatása előtt bizonyára megfognak hajolni s akceptálják lassanként az idők folyamán azt a szabadabb, a magyar ember szabadságszerető lelkiületének különben is jobban megfelelő szellemet, melynek eddig mindig ajtót mutattak.

Az olympiai játékokról a bécsi Allg. Sport-Zeitungban Hueppe tanár tollából megjelent cikkekre tetünk mult számunkban néhány kritikai megjegyzést, melyeket most illetékes helyről egész terjedelmükben jóváhagynak. Arról értesülünk ugyanis, hogy *Kemény Ferencz* igazgató a Bécsben megjelenő „Zeitschrift für das Realschulwesen“ megbízásából „Die Bedeutung der olympischen Spiele für die körperliche Erziehung der Jugend“ czimen hosszabb tanulmányt fejezett be, melyben a külföldi tudósítások pótlása és helyreigazításaként méltóan emlékezik meg úgy a magyar olympusokról, mint azon kiváló érdeklődésről és áldozatkészségről, melylyel e nemes ügy iránt Magyarországon eleitől fogva viselkedtek. Ugyanott helyreigazítja Dr. Guth prágai tanárnak a bécsi „Zeitschrift für die österreichischen Gymnasium“ cz. folyóiratban közölt és az olympiai játékokról irt cikkének egyes a magyar viszonyokra vonatkozó téves adatait. — Az o. j. nemzetközi bizottsága egyébként, megérdemelt hosszabb szünet után, ismét a komoly munkához fogott, melyről *Kemény* úr szivességéből alkalmilag egyet-mást közölhetni lesz módunkban.

VIVÁS

Italo Santelli az újévtől kezdve naponta tanít a Macban. És pedig hétfőn, szerdán és pénteken 4—8-ig a Nemzeti Lovardában, a többi napokon pedig 7—9-ig a M. A. C. kaszinójának vivótermében.

A **prágai Fecht-Club Riegel** decz. 13-án vivóversenyt rendezett, melynél *Barbasetti*, gr Waldstein-Wartenberg, *Hans Demartini*, *Lodgemann* és *Putschögel* működtek mint a jury tagjai. A versenyt három csoportban tartották meg. Az első csoportban tisztek vívtak kardra, győztes lett *Lamezan* hadnagy, második *Stolz*, harmadik *Brendusian*, A második csoportot a civilek kardvívása képezte. Első volt *Lubischta Lajos*, 2. R. *Maschka*. 3. *Scheibel*, a harmadik csoport törvívásnak volt fenntartva, 1. *Slava v. Podlipny*, 2. *Fabricius*. A verseny után *Barbasetti* vívott néhány assaut-t.

A **Vesselényi — Vivóklub** decz. 29-én este vivóestélylyel egybekötött emlékünnepet rendezett néhai *Wesselényi Miklós* báró születésének százéves évfordulója alkalmából. Az estélyen jelen voltak többek közt dr. *Gerenday György*, *Iványi Gyula*, *Tasnády Endre*, *Lisznyay Tihamér* a M. A. C. részéről, *Farkas osztálytanácsos*, *Kimnach Dászló*, *Beszedics Gyula* a Magyar Vivóklub részéről. A klub, mely csak rövid néhány hónapja működik, ezuttal mutatta be először zseniális olasz mesterének *Italo Santelli* kard- és vitóiskoláját, s daczára rövid fennállásának, szembetűnő volt a haladás, melyet tagjaik az olasz iskolában máris elértek. Különösen kiemelendőnek tartjuk *Ivanics*, dr. *Papp László* és dr. *Hámory László* vívását, kik közül utóbbi igen jeles törvívónak mutatta magát. Az iskola bemutatása után igen érdekes assaut-vívás következett. *Santelli* vívott *Bély Mihály*lyal törre, továbbá *Vizy honvédfőhadnagy* és *Bay Alajossal*, *Arlow Gusztáv* lovag, *Iványi Gyula* és *Bay Alajos* *Italo Santelli*vel kardra, *Iványi* különösen jól tartotta magát s kétségtelen, hogy továbbra is megmarad a magyar vivóművészet, büszkesége. Nagy tapsot aratott még *dr. Zerdahelyi Imre* is, ki legagilisebb tagja együletének. A fényes lefolyású assaut-vívás után jött az estély harmadik része, *Zerdahelyi Ferencz* emlékbeszéde báró *Wesselényi Miklós* felett. Az élénken megéljenzett beszéd zárta be a kitűnően sikerült estét, melyet a *Drecksler*-féle nagyvendéglőben diszes bankett követett. A fiatal együletnek első sikerült szereplése szép jövőt ígér, s bizonyos, hogy ily magas színvonalu tagokkal és az ügy iránti meleg ragaszkodással csakhamar jelentékeny faktorai lesznek ők a hazai vivóspórtnak.

KORCSOLYÁZÁS

Országos korcsolya-versenyek.

1897. január hó 31-én, vasárnap

a „Budapesti Korcsolyázó Egylet“ városligeti nagy jégpályáján (természetes jégpálya.)

Kezdete d. u. $\frac{1}{2}$ 2 órakor.

1. *Sikverseny*, 500 m. Három tiszteletdíj. Tét 2 frt.
2. *Juniorok sikversenye*, 100 méter. Három tiszteletdíj. Tét 1 frt.
3. *Handicap (zár)*, 1500 méter. Adható legnagyobb előny 200 m. Két tiszteletdíj. Tét 3 frt.
4. *Műverseny*. Három tiszteletdíj. Tét 2 frt.

5. *Sikverseny, 5000 méter.* Három tiszteletdíj. Tét 2 frt.

A versenyek nyitva bármely magyarországi sportegylet tagjainak, a 3. számú kivételével, melyben csak a „Budapesti Korcsolyázó Egylet” tagjai indulhatnak. — Juniornak tekintetik, aki 1896/7. idény előtt korcsolyaversenyben első díjat nem nyert.

Nevezési határidő 1897. jan. 27. (szerdán) esti 7 óra.

A nevezések irásban a „Budapesti Korcsolyázó Egylet versenybizottsága” czimére, Budapest, Városliget, nagy korcsolyacsarnok nyújtandók be.

A nevezésnek tartalmaznia kell:

azon verseny megnevezését, melyre a jelentkezés vonatkozik,

a versenyző nevét és lakhelyét,
a tétet.

Azon versenyzők részére, kik nem a „Budapesti Korcsolyázó Egylet” tagjai, a nevezés azon sportegylet részéről állítandó ki, melynek tagjaként kívánnak versenyezni.

Álnév alatt is versenyezhetni; az illető tartozik azonban valódi nevét a jelentkezésben bemondani.

Legalább két versenyző a startnál, vagy nincs verseny.

A második díj csak akkor adatik ki, ha legalább hárman, a harmadik, ha legalább öten indulnak.

A tét csak a verseny elmaradása esetében fizetetik vissza.

Minden starthoz a versenyzők harangszóval és nevíük kikiáltásával hivatnak. A ki legkésőbb 3 percczel a harangszó után a startnál meg nem jelenik, nem indul.

Indítás pisztolylövéssel, melyet hangos „vigyázz!” előz meg. A megtörtént lövés után a start érvényes. Az utolsó kör megkezdését tartós cseppet jelzi.

Minden óvás azonnal a futam után a versenybírónál bejelentendő, a téttel egyenlő összeg lefizetése mellett, mely biztosíték a versenypénztár javára visszatarthatik, ha a bíró az óvást visszaveti. Versenyre bocsátás elleni óvások az első verseny megkezdése előtt emelendők.

Az 1. és 2. számú versenyek idő ellen, páronként, döntő futamok nélkül futtatnak 500 méter kerületű *kettős pályán*, két 180 foku, 20, illetve 25 m. görbületi sugárral szerkesztett kanyarulattal; keresztezési vonal 60 m. A párok összeállítása és egymásutánja a nevezések felbontása alkalmával kisorolt startszámok sorrendjében. Ha valaki a starttól elmarad, úgy annak társa az indulók sorrendjének végére kerül, ahol más, esetleg szintén egyedül maradottal fut.

A 3. és 5. számú versenyek *egyszerű pályán*, együttes indítással futtatnak. Pálya kerülete 484.10 m., két egyenként 180 foku, 20 m. görbületi sugárral szerkesztett kanyarulattal.

A **műverseny** két részből áll: kötelező gyakorlatok végzéséből és szabad választás szerinti korcsolyázásból 3 percnyi maximalis időtartamig. Díjazás az összeredmény alapján.

A kötelező gyakorlatok a következők:

1.) Nyolczas előre befelé	Értékszám 1
2.) Nyolczas hátra befelé	2
3.) Dupla hármassal előre kifelé, nyolczas alakban	1
4.) Dupla hármassal hátra kifelé, nyolczas alakban	1

5.) Nyolczas egy lábon előre, jobbra kifelé-befelé, balra befelé-kifelé	2
6.) Nyolczas egy lábon előre, balra kifelé-befelé, jobbra befelé-kifelé	2

Mindegyik gyakorlat úgy a jobb, mint a bal lábon egy indulásra háromszor végzendő. Az indulás nyugodt állásból történjék, egyetlenegy lökésadással; az átmenet egyik lábról a másikra szintén egyetlenegy tovalökéssel történjék, apró lépések közbeccsatolása vagy két lábon való vesztegelés nélkül.

Az első gyakorlatot a versenyzők a kisorolt startszám szerinti sorrendben csinálják meg egymásután. Minden további gyakorlatnál a sorrend aként változik, hogy aki a megelőzőt mint első csinálta, most utolsó-nak következik. Ha a versenyzők száma csak kettő, akkor a sorrend változtatása elmaradhat.

A ki nevének felszólítása után legkésőbb 2 percczel gyakorlatát meg nem kezdi, arra a gyakorlatra 0-t kap.

Az egyes gyakorlatok kivitele 0—5 osztályzati fokozatokkal bíraltatik, melyek közül

0 = el nem fogadható

2 = kielégítő

3 = jó

5 = kifogástalan.

1 és 4 közbeneső fokozatok.

Az osztályzat odaitélésénél első sorban tekintetbe jön a gyakorlat correct, szabályos kivitele, másodsorban a testtartás és mozgás szép és fesztelen volta, harmadsorban a nagy méret.

Az osztályzati fokozat szorozva az illető gyakorlat értékszámával, adja az azért adott pontszámot. (Elérhető legnagyobb összege az előirt gyakorlatokért adott pontszámoknak 45).

A szabad választás szerinti korcsolyázás az összbonyomás alapján ugyanazon osztályzati fokozatokkal bíraltatik, mint a kötelező gyakorlatok. Az odaitélt osztályzatot kifejező szám 5-tel szorozva, adja a szabad választás szerinti korcsolyázásban elért pontszámot (max. 25.)

Mindenik versenybíró bíráló lapján az adott pontszámok (iskola- és szabadkorcsolyázásiak) összeadása által nyert összeredmény (max 45 + 25 = 70 pont) alapján az egyes versenyzők mint első, második stb. helyeztetnek. Az összpontok egyenlősége esetén annak a versenyzőnek adandó előny a helyezésben, aki az előirt gyakorlatokért ért el nagyobb pontszámot.

A **végeredményt az egyes bírák részéről történt helyezést átlaga szabja meg.** Ha ebben két vagy több versenyző egyformán állana, úgy közöttük a pontok összeszámlálása dönt és ha ez ismét egyenlő eredményt adna, akkor csupán az előirt gyakorlatokért elért pontok összeszámlálása.

A versenybizottság fentartja magának a jogot, a versenyeket szükség esetén más sorrendben és más órában megtartani.

A Budapesti Korcsolyázó Egylet sportbizottsága.

Osztrák korcsolyázó szövetség van alakulóban, alapszabályaik most vannak az alsó-ausztriai helytartóságnál jóváhagyás végett s mihelyt beérkeznek, azonnal megkezdődik az új szövetség működését.

Davosban f. hó 16-án és 17-én korcsolyaversenyeket rendeznek nagy tiszteletdíjakkal. Prágában pedig lugyancsak jan. 17-én tartják a versenyeket.

A pápai korcsolyázó-egylet közgyűlése. A pápai korcsolyázó-egylet m. hó 13-án tartotta meg évi rendes közgyűlését a városházán, Körmendy Béla egyleti elnök elnöklése alatt.

A gyűlésről, a melyen a hölgyek sorából is több buzgó tag résztvett, következőleg referálunk:

Elnök a megjelentek üdvözlése után az ülést megnyitja és a jkv vezetésére Répay Dánielt kéri fel, majd a múlt évadi ülések jkvei felolvastatván, hitelesítették.

Ezután elnök a választmány nevében az évi jelentést terjeszti a közgyűlés elé, melyből közöljük az alábbiakat: Tizennyolcz évadja folyt le a pápai korcsolyázó egyletnek tavaly, az 1895/6-iki idény alatt, a melyről a következőkben van szerencsénk a közgyűlés előtt beszámolni:

Nevezetesebb eseményekül megemlítjük, hogy az egylet 1895. évi december hó 3-án tartott közgyűlés alkalmával alakult meg az 1895/96 évadra; 1896. jan. hó 18-án „Korcsolyabál“-t rendezett, „Pápa város és vidéke fiatalsága“ az egylet pénztára javára; 1896. évi április havában pedig „Lawn-tennis“ társaság szervezett az egylet kebelében és tennis játszótér készítettett.

Az 1895/96. évadban az egyletnek 59 három frtos, rendes, — 260 egy frtos és 36 (tanuló) ingyen jegyes, összesen 355 tagja volt.

A „Lawn-tennis“ társaságnak 22 öt frtos és 23 két frtos működő és pártoló tagja volt. A tennis-játék 1896. április hó 28-án kezdődött és szakadatlanul tartott a naponkénti játszás a társaság tennis-grandján egész folyó évi november havának első napjáig.

Kis Tivadar pénztárnoknak számadásai szerint a múlt évről a korcsolya-egyleti számadásban a pénztári maradvány mint vagyon, 1231 frt 23 kr, melyből 1174 frt 70 kr. a pápai takarékpénztárban van elhelyezve, 56 frt 53 kr pedig készpénzben áll az egylet pénztárában. Az 1894/95 évadi vagyon 1005 frt 21 krt tevén ki, a múlt évadban 266 frt 01 kr volt a vagyonszaporulat.

A „Lawn-tennis“ számadásban: Bevétel: Tagjegyekből 114 frt. Kiadás: Játszótér felállítás költségei 95 frt 28 kr. — Tennis játékszerek 44 frt 37 kr; összesen 139 frt 65 kr. Kiadási többlet 25 frt 35 kr. melynek fedezetül a hátralékos, be nem fizetett tagdíjak szolgálnak.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül azt sem, hogy az egylet régi szokásához híven, az 1895/96. évadban is 24 gimnáziumi és 12 polgári leányiskolai szegénysorsu növendéket részesített ingyenes korcsolyázási jegyben.

Örvendetes tudomásul vették a jelentést és a közgyűlés a választmánynak, a „korcsolyabál“-t rendező fiatalságnak, a „Lawn-tennis“ társaság szervezőinek és *Kis Tivadar* pénztárnoknak — a számadás kötelezettségel alól való feloldás megadása mellett — szíves fardozásaiért és buzgó, sikeres működésükért jegyzőkönyvijeg fejezi ki hálás köszönetét és mély elismerését.

Elnök tisztársai nevében leköszönvén, az új tisztikar megalakult. Es pedig, egyhangúlag magválasztattak elnöknek: Körmendy Béla, alelnöknek: Gyulassy Gyula főhdgy, titkárnok: Répay Dániel, pénztárnoknak: Pénztárnoknak: Kemenczky Lajos, jégmesternek: Reguly Dezső, egyt. orvosnak: Blum Róbert. Választmányi tagoknak: Baron Emma és Klemi, Barthalos Olga, Berger Anna, Bermüller Alajosné, Dreyhausen Mici, Ferenczy Paula, Galamb Ilona és Rózsa, Hananer Ilona, Harnos Etel, Horváth Ilona és Margit, Kertész Jánosné, Kiss Vilma, Németh Emma, Oláh Sándorné, Sebestyén Juliska és Etelka, Wittmann Olga, Barhalos István, Faragó János, dr. Fenyvessy Ferenc, Fürst Sándor Géczy

Kálmán százados, Ghyczy Géza főhdgy, dr. Giay Károly, Haas Károly, Kovács Kálmán hdgy. dr. Körös Endre, Orosz Árpád, főhdgy, Poutz Alajos főhdgy, Serényi Antal, Szegfy István, Székely István, Sluha Pál helyettes, Takács József hdgy; Goldschmidt Ödön, Langraf Zsigmond, Pakrócz Káimán, Seregély Gyula, a 4 utolsó ugy is, mint számvizsgáló bizottsági tagok.

Ezzel több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A gyöngyösi korcsolyázó-egylet tizttikara az 1896—97-ik évre; következőleg alakított meg: Elnök: Dudás Adolf; alelnök: Henisz Imre; titkár: Schmidt Viktor; pénztáros: Rosenfeld Emil; rendező: Pásztor József; választmányi tagok: Belás Ignátné, Dr. Schönfeld Mórné, Hanák Kolos, Apáthy Mihály, Rusz Jakab, Rezutsek János, Mekra Géza, Kozmáry, Dezső, Dicity Géza, Kovács Gyula, A korcsolyázást m. hó 5-én Kezdtük meg, de alig 48 óra után jegünk elolvadt. Most azonban m. hó 13-ik óta ismét korcsolyázunk s úgy látszik tartós jegünk lesz. —

Korcsolya-bál Pápán. Pápa város és vidéke fiatalsága a „pápai korcsolyázó egylet javára Pápán, 1897. évi január hó 16-án az „Arany Griff szálloda“ disztermében „Korcsolya-bált“ rendez.

A Telepi jégpálya megnyitása. Van szerencsénk a korcsolya sport kedvelőit arról értesíteni, hogy a Telepi Torna-Egyesületnek mesterséges jégpálya régi helyén, a Család és Héderváry-utczák végén megnyilt, A Ganz és társa czég lekötelező szivességéből ez idén is villamos világítást nyujtuk esténként. Az egyesületnek tagjai és családtagjai kedvezményes idényjegyet válthatnak: felnöttek 2 frtjával, gyermekek 14 éves koráig 1 frtjával. Idegenek korkülömbőség nélkül 5 frttal válthatják meg idényjegyüket. Napi jegyek egyleti tagok családtagjai részére 20 s illetve 10 kr. válthatók hétköznapon, vásárnapon 30 s illetve 20 kr, idegenek 30 s illetve 50 kr. beléptit fizetnek. Hátralékos tegdíjasok, mig fizetési kötelezettségüknek eleget nem tesznek, semminemű kedvezményben nem részesülnek, Az egyesület évi tagsági díj 4 frt, beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 frt, Az egyleti tagdíjak kivétel nélkül egész évre előre lefizetendők a jégpálya napi pénztáránál, a hol, az idényjegyek is megválthatók. A Torna-Egyesület jégpályája kedvező közlekedési helyen fekszik, közvetlenül mellette halad el a Rókusztól és az Egyetem-térről induló villamos és az Üllői-uton át közlekedő lovasut.

Budapest, 1896. december hó 7-én.

A Telepi Torna-Egyesület elnöksége.

USZÁS

A Magyar Uszó Egyesület a legtevékenyebb és legszorgalmasabb hazai egyletek egyike. Rövid fennállása alatt beigazolta életképességét, magas nivóra emelte az uszósportot s elnökének barátai Porzolt Gyulának kitűnő vezetése mellett évről-évre fejlődvén, a sportok egyik legszebbjében és legegészségesebbjében az uszásban európai hirre vitte a magyar nevet. Az uszás intenzivebb gyakorlása czéljából a tél folyamán is uszóesteket tart a Rudas-fürdő uszodájában, s ezzel nemcsak az egyleti összetartás szellemét nevelí igen üdvösen, hanem megteremtette egyuttal azt, a mi eddig novum volt a fővárosban, t. i. téli uszósportéletet.

Most pedig december 26-án délután *karácsonyi uszódversenyt* rendezett a Rudas-fürdő téli uszodájában s bár az előkészületek nem voltak nagyok, a verseny szép sikere dicséri a vezetőség jó munkáját. Az uszoda bassinje kicsiny ugyan nagyobb szabású versenyek rendezéséhez, a karácsonyi versenyek céljainak azonban főkéletesen megfelelt. A műsor változatosan volt egybeállítva s minden számra számos résztvevő akadt. A versenytitkári tisztelet dr. *Füzessény Árpád* egyleti titkár viselte, verseny intéző pedig *Tasnádi Endre* volt, mindkettő kipróbált, vén praktikus saját szakmájában.

A versenyek részletezett lefolyása a következő volt

I. *Plunging*. (Fejes ugrás). 1. *Dallos Béla* 14.70 m. 2. *Braunberger Hugó* 12.90 m. 3. *Guttman 12.80 m.* részt vettek még *Aczél Jenő*, *Graefl Károly*, *Pédery Gyula*, *Weisz Gyula*.

II. *Karácsonyi kishandikap* 80 m. Két előfutamban, melyeket *Braunberger Hugó* 1'20 alatt és *Graefl Károly* 1'05 alatt nyertek meg, a döntő futamban 1. *Sugár Elemér* 1'11 alatt 2. *Aczél Jenő*, azután *Graefl* és *Braunberger*.

III. *Háton uszás* 20 m. 1. *Graefl Károly* 18" alatt 2. *Sugár Elemér*, 3. *Cuttman Alfréd*, indultak még *Dallos Béla* és *Springer János*.

IV. *Karácsonyi nagy handikap* 400 m. 1. *Graefl Károly* 7'02 alatt, 2. *Lindner Ernő*, utána *Dallos*, *Pédery*. *Sugár*, *Aczél*, *Schick* kiálltak.

V. *Akadályverseny* 40 m. 1. *Braunberger Arthur* 38" alatt, 2. *Schick Jakab*. Indultak *nyolczan*.

VI. *Staféta uszás* 60 m. A *Guttman-Weisz Géza-Braunberger Hugó-féle* csapat legyőzte a *Lindner-Sugár-Graefl Károly-féle* csapatot. Idő 40".

VII. *Rákuszás*. 20 m. 1. *Guttman Alfréd*, 2. *Sugár Elemér*.

VIII. *Kacsavadászat* Győztes az a csoport, mely legrövidebb idő alatt fogja el a kacsát. Díj: a kacsu.

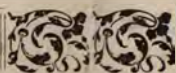
Legrövidebb idő a 4 csoportból a *Guttman-Braunberger-féle* csapatnak kellett, mely 17 mp. alatt fogta el a kacsát s recordjával megnyerte azt.

Egyebütt a díjak ezüst és bronz érmek és csinos kis tiszteletdíjak voltak, melyeket a verseny végével *Füzessény titkár* osztott ki lelkes beszéd kíséretében.

Az I. *Wiener amateur Schwimm-Club* *Wolf Jenőt*, a hírneves uszót legutóbbi közgyűlésén elnökévé választotta.

EVEZÉS

Az evezős training az 1896. évben.

A téli évad beálltával elérkezett ideje, hogy az activ szerepléstől az elmélkedések terére térjünk, s a lefolyt evezős idény nevezetesebb eseményeiről megemlékezzünk. Ezen események közül első sorban a budapesti versenyneveléssel kell foglalkoznunk, melynek eredményeiből a magyar evezősöknek régi ellenfeleik, a bécsiekkel szemben való képességeikről meritettünk tanúságot.

Különös alkalmat nyújtott a mérkőzésre a kiállítási országos sportbizottság által rendezett nagy evezősverseny, mely emlékezetes ünnepévé vált a magyar evezősport híveinek az által, hogy abban a ritka szerencsében részesültek, hogy ő Felsőge legmagasabb jelenléte mellett

nyílt alkalom az evezősport fejlesztése, kiválósága, s emelése körül kifejtett komoly munkájuk eredményét bemutatni. Az ifjusági torna ünnepélyen kívül ez volt az egyedüli sport esemény, mely az országos torna és sportbizottság versenyének nagy sorozatában a Felsőge ur jelenlétében rendeztetett. Pedig kis hián mult, hogy a magyar evezősportot ép akkor érje a legnagyobb csalódás, midőn hosszú esztendő munkája árán kivivott diadalaiért, s úgy a haza határában belül mint azon kívül elért sikereit a legfelsőbb méltatásban részesült.

Egy negyed hajóhossz három — négy méter döntött június 15.-ének sorsa, s ezzel a magyar evezősportnak további tekintélye fölött. Nem csekélyebb ellenfél, mint a legjobb bécsi evezősegyet. A „Pirat“ készült hatalmas, pompásan összevezett csapattal elvinni Budapest főváros szépdíját, s megnyerni az első nyolczas versenyt, melyet Budapesten tartottak.

Hogy a magyar evezősport niveau-ja ebben az esztendőben határozottan súlyodt, azt tanúsítja ennek a nyolczas versenynek, az egész meeting legkiválóbb versenyszámának eredménye. Hova tűntek azok az idők, mikor 60—80 méterrel nyerték a budapestiek a nyolczas versenyt, az ép oly jól összevezett bécsi csapatok ellen; mikor meglátszott a trainer munkája a csapatokon, nem úgy, mint az idén, midőn egy versenyt nagy fáradsággal s kinnal megnyertünk, de a másikkal már nem tudtunk elkészülni, — nem is szólva a többi versenyszámáról, melyben stylusról, evezésbeni teljes jártaságról még csak említést se lehet tenni.

A hanyatlást — nyilvánvaló, hogy a kiállítás s a vele kapcsolatos, vagy mondjuk szomszédos multságok okozták. A traininget csapat, a trainer egyaránt nem tartotta be azzal a szigorú következetességgel, mint az eddigi években, s így természetes, hogy a nem budapesti, s a millenáris örömeiben kevésbé dúsuló evezősök nagyobb készütséggel álltak ki a versenyre. A budapesti evezősök közül a „Neptunok“ készültek legszorgalmasabban a versenyre, mert a versenyzők mindegyike át volt hatva az elvállalt feladat fontosságától, s tudta, hogy ez a feladat nem csekély áldozatot kíván. S a komoly munka, a szigorú fegyelem daczára — mit látunk? Az évi jelentés a nyolczas 29 training evezését mutatja fel. Tehát huszonkilencszer evezett az a csapat, mely majdnem minden figyelmét Budapest főváros díjára fordította, mert tudta, hogy külföldi egyet ellen kell megvédenie! S e mellett hány napon kellett helyettesíteni egyes evezőst, betegség, sürgős akadályoztatás miatt!

Ily körülmények közt valódi szerencse, ha sikerült megnyerni a bécsiek ellen a nyolczas versenyt, akkor, mikor a magyarok legyőzetését a bécsi diadal a király jelenlétében érte volna.

A mint tehát a versenyzők egy részét a kiállítás s az ezredévi ünnepélyek tartották távol a csónakdától, úgy a másik rész nagyon érezte szakszerű vezetés hiányát. Budapesten két trainer tanította az evezősöket, a Nemzetiek régi, ismerős tanítójukkal *Barry-vel* eveztek; míg a Neptun a világ bajnoksági küzdelemre készült *Harding* helyett *Bubear-t*, a régi evezősmestert szerződtette.

Barry idei munkája sikert aratott, ha ugyan a feladatok, melyek rá háramlottak, jóval is csekélyebbek voltak, mint egy évvel ezelőtt. Ellenben *Bubear*, valóban tönkre evezte csapatait. A nyolczas 29 indulás után még a balance-cal küzdött, s tagjai ujat nem tanultak. csak régi gyakorlatuk maradványaival bibelődtek,

KERÉKPÁROZÁS

A legjobb magyar országuti és pályarekordok 1896-ban.

— A „Magyar Kerékpáros Szövetség” által hitelesítve. —

Földesy János szövetségi II. kapitány kimutatása szerint az 1896-ik évben elért és a szövetség által elismert magyarországi rekordok a következők:

Pályán, együléses gépen: 500 m. 34¹/₅” Rottenbilier, 1,000 m. 1'12" Lurion, 1,609 m. 2'04" Lurion, 2,000 m. 2,45" Gerger, 3,000 m. 4'08" Gerger, 4,000 m. 5'32" Gerger, 5,000 m. 6'55" Gerger, 6,000 m. 8'20" Gerger, 7,000 m. 9'45" Gerger, 8,000 m. 11'10" Gerger, 9,000 m. 12,32" Gerger, 10,000 m. 13'57" Rottenbilier, 15,000 m. 21' Gerger, 20,000 m. 28'02" Gerger, 25,000 m. 35'07" Gerger, 30,000 m. 42'23" Gerger, 40,000 m. 56'39" Gerger, 50,000 m. 1 óra 20'44" Schmalhofer, 100 km. 3 óra 45'22" Schmalhofer, 1 óra 42 km. 340 m. Gerger, 2 óra 73 km. Schmalhofer. Kétüléses gépen: 500 m, 33¹/₅ Huet—Max, 3,000 m. 5'03" Huet—Max, Országuton. Együléses gépen: 50 km. 1 óra 34' Gillemot, 100 km. 3 óra 22' Gillemot. Budapest—Siófok (108 km.) 4 óra 5' Eichhorn, Budapest—Pécs (226.6 km.) 10 óra 55' Philipovits.

Komáromból írja a „Kerékpár-Sport” tudósítója; Kerékpárosaink az elmúlt idényben tevékenységüket kizárólag a turistaságnak szentelték, bejárva többek közt a Balaton vidékét és felső Magyarország egy részét. A napokban bevont turakönyvek igen szép eredményről tesznek tanúságot. Hogy a komáromi kerékpár club tagjai mily szorgalommal üzték a szép sportot, kitűnik abból, hogy igen soknak van 2000 km., s néhánynak 4—5000 km. megtett útja. Versenyek az 1896-ik évben nem tartottak. Egy zárt kerékpárverseny mégis volt Komáromban és pedig a cs. és kir. 29-ik gyalogezred augusztusi tiszti ünnepélyén a monostori várerdőben e célra készített síkpályán. A versenyen csak katonatisztek és hadapródok vehettek részt. Tiszteletdíjul igen szép és értékes díjak voltak kítűzve, maga a verseny azonban sportszemponthól igen sok kifogás alá esett. Megyénkben minduntalan találkozunk a hatóságok jókarátával. A kerékpárosok bántalmazása szigorúan büntetetik, a községekben közhírré lett téve a bécs-budapesti távverseny tervezése alkalmával megjelent belügyministeri tündelet, valamint a helyi lapokban is. A környékünkön eddig napirenden volt inzultusok csaknem megszűntek. Az államépítészeti hivatal főnök, Kuppis mérnök is olyan intézkedéseket tesz, melyek a kerékpárosok iránt való jóindulatáról tanuskodnak. Az alája rendelt utbiztosok szigorúan utasítva vannak, hogy a kerékpárosok rémeit, a vízlevezető csatornákat rövid idő alatt töméssek be. Most a két komáromi sportegylet elhatározta, hogy a szorgalmas utkaparókat jutalomban fogja részesíteni. A kezdet nehézségein jobbára tulleven jövőre már turadják is ki fognak tüzetni a két együletben.

A Nemzeti Kerékpár-Egyesület 1897. január hó 19-én, este 8 órakor tartja egyleti helyiségében VI. k. Gyár-utca 8. sz. IV-ik évi rendes közgyűlését. Budapest, 1866. december hó 17-én. A „Nemzeti Kerékpár-Egyesület” nevében: Székely Jenő, clubtitkár. Strasser Ulrik, e. elnök.

Különfélék.

A gyöngyösi korcsolyázó egylet lapunkat hivatalos közlönynyé választván, meleg szavakban emlékezik meg kis lapunk munkásságáról. Mi az igaz köszönet szavain kívül csak azt mondhatjuk a 70-ik egyletnek mely bizalmával megtisztelt, hogy e lap szerkesztőinek és munkatársainak fáradságát a magyar sportélet fejlődése és egyleteink elismerése méltóan jutalmazza.

A Magyar Testgyakorlók Köre m. hó 17-én tartotta első ideai házi versenyét, a mely ezúttal a januári dísz-torna főpróbájaként szerepelt. A sorrend 6 számból állott. 44 tornász vonult fel, utána szabadgyakorlatot tartottak Bokelberg Ede vezetése alatt. Az ellentétes gyakorlat (kézi szerek nélkül) jól sikerültek.

Ezután csapattornázás következett. Az első csapatot lovon Hazai Mihály, a második csapatot magas korláton Schey Ernő, a harmadikat a „kezdők” csapatját alacsony korláton Friedmann Gyula vezette. E csapat nagy számával keltett feltűnést. Négy verseny egészítette ki a programot.

Az első a „képzettek”-é, magas korláton összekötött lábakkal a mi ujtás e téren.

E versenyben Hazai és Svarcz egyenlő pontszámot értek el, Friedmann Géza jó második volt mögöttük. 7 versenyző próóalkozott e versenyben. Svarcz szabadon választott gyakorlata kitűnt a megnehezített feltételek mellett.

A második verseny a „haladóké” volt. Magas ugrás helyből, deszkáról. 10 versenyző közül Horváth István lett első 130 cm. (8 cm. deszka) eredménnyel. Pfeiffer Rezső 125 cm.-t.

A többiek átlaga 115 körül forgott. A leggyengébb eredmény 110 cm. volt.

A harmadik verseny a kezdőké, 20 kilós súly emelése. Friedmann Arthur 40-szer tolt ki mellről a fej fölé a rudat. Grünfeld 30-ig vitte; Havas 36-ot ért el. 16-an indultak.

Tréfas versenyre keltek ezután a tagok: a versenyfutás a csarnok hosszán, végén egy gát, ott megkerültek egy oszlopot s ismét visszafutottak, gátot véve, rézsut póznán másztak fel.

Az összes tornászok vettek részt e számban, mely sok derűtséget keltett. Weber Sándor lett első, Boros Mihály, a mult évi győztes, pedig második lett.

Nyolcz díjat osztottak ki ezután a helyszínén s a hagyományos bankettel végett ért a sikerült estély, melynél csak azt kell sajnálnunk, hogy az egyesület annyira kerítte vele a nyilvánosságát, mely előtt pedig ugyan csak szépen meg állott volna. *Sp. Világ.*

Lawn-tennis bál. A tordai Lawn-tennis társaság mult héten zártkörű tánczvigalmat rendezett, melyben a társaság tagjain kívül is számosan vettek részt. A vigalmat már elejétől kezdve fesztelen kedélyesség jelezte. Miudenki mulatott, s mindenki a Lawn tennis bál felejtetetlen emlékével távozott el. Igen természetes nagyban emelte a bál fényét a hölgy koszoru szebbnél szebb virágaival.

Szabadka város sport kedvelő és pártoló tényezői a közelgő farsangot is felhasználják arra, hogy az alig 2 éve fennálló de már is ismert nevű „Szabadkai Sport Egylet” javára, ugy mint eddig, a jövő 1897. évi január hó 9-én esti 1/29 órakor a „Pest város”-hoz címzett szálloda összeu termeiben „Sport bál”-at rendezzenek, melyből tekintve a mulatni vágyó közönség már eddig is tanusított érdeklődését, igen látogatottnak ígérkezik. Az újdonság vonzerejével hatnak a torna és vívógya-

korlatok, melyeket Matkovich Miklós művezető vezény-
 letére a „Szabadkai Sport Egylet“ tagjai közvetlen a
 tánczot megelőzőleg mutatnak be. Hogy mennyire van
 felkarolva a „Sport bál“ és hányan buzokkodnak an-
 nak sikerén elegendőnek tartjuk az elnökség névsorát
 ide iktatni. s ezek: Farkas Zsigmond, Magyar Jenő, dr.
 Parchetich László, Plukovich József, Reichl J. Ferencz,
 Rohonczy Lőrincz, Szarajlics Tivadar, Vermes Béla, Ver-
 mes Károly, Vojnich Béla (Simonfi), ifj. Vojnits István,
 ifj. Vojnich Sándor, és jónak látjuk megsugni, hogy a
 rendezők száma meghaladja a 70-et ezek között pedig
 — bátran mondhatjuk — nem egy kitartó táncos van.
 Belépti jegyek az egyleti helyiségben (Kossuth-utca 1d.
 Vojnits Máté-féle palota) és a rendező uraknál kapha-
 tók, egy személyre 2 frt, három tagu család számára
 5 frt és a karzatra 2 frt 50 kr. Ezenkívül néhány ur-
 hölgy is kegyeskedett a jegyek elárusítását elvállalni,
 hogy a nemes czélu egyletet komoly törekvésében ez
 által is támogassa. Mondanunk sem kell, hogy a rende-
 zőség nem feledkezik meg az idén sem a csinos táncz-
 rendezőről s a „Sport bál“-ak multja feljogosít bennün-
 ket annak kijelentésére, hogy ez lesz Szabadkán a jövő
 évi farsangnak nem csak megnyitó, de a legsikerültebb
 mulatsága is.

Sport-bál. A szabadkai sport-egylet torna helyisé-
 gében most minden este buzgó kis csapat gyülekezik
 kssze. A jövő év január 9-én tartandó sport-bál közre-
 működői gyakorolják be. Matkovich Miklós művezető
 utmutatása mellett a szebbnél-szebb produkeziókat. Vig
 furulyaszó mellett folyik egy rendkívül érdekes füzér-
 gyakorlat betanulása, amelyet zeneszóra fog a minta-
 csapat eljádni. Csattog a kard, puffog a vivómásczka a
 vezényszavak és kardcsörgésbe élesen csendülnek bele
 a vivótörök, amint a vivópárok összemérik erejüket és
 ügyességüket. Bajos világ van most a Kossuth-Lajos
 utcai egyleti helyiségben, a hol a délutáni és esti
 órákban nagy buzgalommal készülnek a sport-bálra.
 Minden arra mutat, hogy derék tornászaink ezuttal is
 szép dolgokat fognak produkálni és a publikum is meg
 lesz velük elégedve. A rendezőség immár véglegesen
 megállapította a tánczot megelőző tornaprodukeziók mű-
 sorát a mely a következő:

1. Be- és felvonulás. 2. Közös gyakorlatok kettős
 ruddal zeneszóra. Vezényli: Matkovich Miklós egyleti
 művezető, 3. Iskola vivás 20 párral. 4. Mintacsapat,
 Tornázás lovon és korlátan. 5. Vivőverseny. A sport-
 bálra jegyek a tagoknál és az egyleti helyiségben kap-
 hatók a következő áron: személyjegy 2 frt, családijegy
 5 frt, karzat 2 frt 50 kr.

A kiállítási versenytér további fenntartását hatá-
 rozták el a fővárosi sportegyletek és a telek átengede-
 sét kérték e czélra a főváros hatóságától. Ez ügyben
 még a város nem döntött, de értesülésünk szerint, az
 egyleteknek mi kilátásuk sincs a pályára, mert a város-
 nak más czélja van a telekkel. Ma még a Stefánia-uti
 telek tulajdonosok is kérvényt nyújtottak be a tanács-
 hoz, hogy a pályát ne engedje át az egyesületnek, mert
 az ott lévő tribünök nyáron tűzveszélyesek, télen meg
 a csavargók tanyái. Ez év csak most, a gazdátlan pá-
 lyára találó, mert ha a pálya állandó lehetne, épp úgy
 épülne, mint a löverseny pálya, mely ellen pedig kinek
 sincs kifogása. Mindenesetre baj, hogy a fellendült, em-
 bersport számára nem tud a város versenypályának al-
 kalmas telket adni.

Legnagyobb ujdonság 1897-re Contineental-Pneumatic- autislipping 11 bordával.

Ezen pneumatic a gép kicsuszását teljesen kizárja.

Magyar ruggyantaárugyár

1-24 részvénytársaság. Eudapest.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhi-
 vatalban Budapest, VIII kerület,
 József-körút 43

Miloszavlyevics és Landthaler
 műszerészek

Budapest, Hársfa-utca 35.

Hunnia kerékpár gyártók.

6-24 Mindennemű

varrógépek, kerékpárok

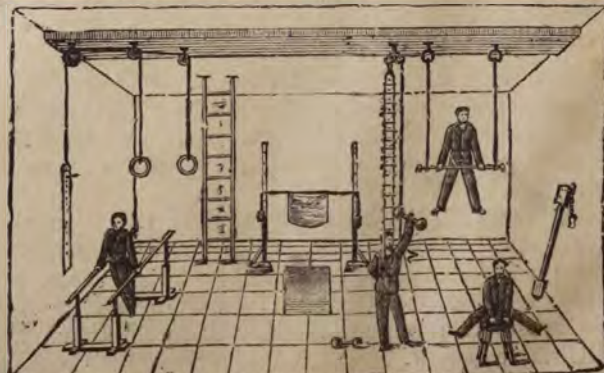
javitása és

MECHANIKAI MUNKÁK

elfogadtnak és a legjutányosabban eszközöltetnek.

Az 1896. évi ezredéves kiállításon haladásért elismerő okle-
 véllal kiüntetett

Gráner Pál első budapesti torna
 szer készítő

Elvállal minden eszakba vágó munkát, egyleti helyiségck, iskolai
 tornatermek teljes felszerelését oly olcsó áron és jó minőségben,
 mely a versenyt bárkivel kiállja. 1-12

Budapest, VI. ker., Angyalföld. Hunyady-út 77. szám.

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

Majelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 16. sz.
I. emelet 5 a.Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Főv. Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Első Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsmártoni Csón.-Kores.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Kores.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Kores.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
O-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,t,
Privigyéi Kores.-Egylet,
Rimaszombati Kores.- Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátoraljai helyi Kores. Egyl.
Selmeczi Akad. Athlétika-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Kores.-Egylet,
Székesfehérvári Kores.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli kores.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A Keresztessy-iskola.

Kihalt a magyar vivást megalapító mester család; az öreg Keresztessyt most követte sirjába a fiatalnak nevezett, de már is öreg Keresztessy Sándor. — E két egyszerű jellemű jó lelket lapunk mindig csak tartozkodva dicsérte, mert egyikük sem szerette a tömjénezést. Most fesztelemnül méltányolhatjuk nagy érdemeiket.

Voltak az öreg Keresztessy előtt is az országnak jeles mesterei, kikről maga az öreg mindig elismeréssel nyilatkozott, de vivási kifejlesztett rendszert csak Keresztessy József alkotott. E rendszerről most annyival időszerűbb beszélni, mert a hozzánk letelepedett valóban kitűnő olasz mesterek jelenléte úgy tűnik fel mintha azért nem fejlődött volna vivásunk magasabb fokra, mert vivási rendszerünk és mestereink voltak rosszak.

A lefolyt vivóversenyek azonban arról győztek meg bennünket, hogy sem a rendszer, sem a mester nem volt rossz, hanem nálunk a vivást kisért tanult, még mestereink legtöbbje sem, elég alaposan és kitarással. — A Keresztessy-féle rendszernek pedig sokkal több idő kell, hogy valaki jól begyakorolja, mint az olasz rendszernek — Mik e rendszer fő és különös szabályai? Először a magas állása, az ebből az állásból kivitt védések; a cseleknek mellékes volta: az egyszerű vágások uralkodása, a szabatos előrelépés; a helyt maradás, nem hátrálás; határozott és erős csuklógátások; a kard legyen kard és ne nád-pálcza; a moz-

dulatokban minden ijesztgetés, szinpadias ugatás kerülése; nyugodtság, méltóság ugy a vágásnál mint a védésnél stb.

De az ily viváshoz sok tanulás és magyar természet kell; magyar hidegvér párosulva a magyar bátorsággal, mely az ijesztgető cseleknél sem veszti el lélekjelenlétét; nyugodtság párosulva gyorsasággal. — A Keresztessy rendszer mellett csak a jó gyakorlott vivó birhat fölényen az olasz-iskola felett, mert a közép-szerű vivó minden cselre hiábavaló mozdulatot csinál és fejét el veszti. — Aztán e rendszer mellett a szükséges mozdulatoknak ép oly gyorsaknak kell lenni mint az olasz-iskolánál.

A mi magyar vivóink közül sokan tudják Keresztessy rendszerének szabályait, de kevesen gyakorolják. — Dicsőséget még azért nem szereztek a tanítványok mesterünknek, mert a szerénység a mesterről reájuk is átháromlott és a legjobbak a versenytől mindig tartozkodtak. — Azt tartjuk, hogy a magyar természetnek és a vivás szabályainak a Keresztessy-féle iskola teljesen megfelel és csak azt sajnálhatjuk, hogy a két jeles mesternek egyike sem ért rá hogy rendszerét írásba foglalhatta volna. — A tanítványoknak kötelessége, hogy minél előbb állítsák össze a mesterek rendszerét és ábrákkal illusztrálva bocsássák a közönség rendelkezésére — Századonként alig található oly vivó mint különösen az öreg Keresztessy volt; illő, hogy rendszere az ő és fia halála után ne menjen feledésbe.

Az iskolaorvos, a tornatanár és az iskola.

Jóllehet már a szerkesztő megjegyzése kihúzta a a talajt az „egy tornatanár“ e lapok 24. számában megjelent mérges cikkke alúl, mégis azt hittem, nem végeznek fölösleges munkát, mikor e cikk kapcsán újból foglalkozom a vádakkal, melyeket nem annyira az iskola orvosi intézmény, mint inkább az iskolaorvosok ellen egyesek még ma is hangoztatnak.

Az idézett cikk rövid téren valóban sűrítve adja e vádakát, úgy, hogy leghelyesebbnek vélem, pontról-pontra követni azt, s kérem azokat is, a kik érdeklődnek a dolgok iránt, legyenek szivesek egymás mellé állítani azokat.

Ránk azt a benyomást tette az a cikk, hogy annak a régi, jeles tornatanárnak igen erős összezdördülése lehetett intézete orvosával, s e fölötti első haragjában írta meg cikkét, a melynek számos állítását visszavonni önmaga lesz az első, ha megbékélnek.

Avagy csak nem mondja komolyan, hogy az egészségtan oly tantárgy, amelyet egy tanítóképzőt végzett ifju, vagy akár a természetrajztanár is eltaníthat?

Az a „régí“ tornatanár nem hallotta volna a tanári szobában, hogy eredményes tanításhoz a tárgy teljes bírása szükséges? S ha valahol, úgy az egészségtannál szükséges, ahol lépten-nyomon merülnek föl oly kérdések a tanulók részéről, amelyekre helyesen felelni csakis az orvosi ismeretekre épült specialis, higienikus ismeretek képesítenek. Gondolja-e, hogy a nem orvos bírhat ezen ismeretek oly terjedelmével, melyek az egészségtan körének minden egyes részében biztosan vezessék? ha az a diák azt látja, hogy a tanára ismerete is csak a kézi könyv határáig ér, mit gondol, az előadó tekintélye meddig fog terjedni?

Mindenesetre köszönettel nyugtázom a tornatanárokat (ha ugyan az a „kifogásunk sincs“ kifejezés azt akarja értetni, hogy a többiek is osztják cikkíró nézeteit) kegyes leereszkedését, hogy nem tesznek kifogást az ellen, hogy orvos adja elő az egészségtant. Ez biztató a csillagászat előadóira is, hogy tornatanár úr nem szándékozik a bakterokkal előadatni a csillagászatot, jóllehet tudvalevőleg a bakterok is érdeklődnek a csillagok járára iránt.

Azt vitatni, hogy az a „fiatal, zöld orvos“ mennyiben járul hozzá a tanítás eredményének emeléséhez, meddő munka volna. Körülbelül annyival, mint az a „zöld“ tornamester, meg mint a régi elhízott tornatanár. Eleinte bizony mindketten csetlenek-botlanak a paedagogikus téren (de így van a kezdő szaktanár is) aztán belejönnek, csak hogy az orvos mindig jobban uralkodik tárgya fölött, míg a tornatanár, mire „régí“ lett, rendszerint kiabálással vagy kedélyeskedésekkel kénytelen pótolni azt a fölényt, amit a gyakorlatok tényleges be nem mutathatásával elvesztett.

Minden nagyobb „firtatás“ nélkül végére juthatott volna a tornatanár úr annak, hogy miért nem gyógyítják „inkább“ ingyen a beteg tanulókat az iskolaorvosok. Hát csak azért, mert ezzel nincsenek megbízva az iskolaorvosok, ezért nem honorálják őket. Mert reményem, amint a tanár úr igényli működéséért a fizetést, nem kívánja az orvostól sem, hogy az „pour l'honneur du drapeau“ tegyen olyat, amiből él. S mégis, hídje meg, velem együtt nem csak el nem küldi egy is a hozzáforduló szegény tanulót, hanem évenként tekintélyes számú gyógykezelést végez egészen ingyen.

Érdekes volna tudni, hogy a tornatanár úr egész működése alatt hány elferdülő tanulót részesített ingyen

gyógytornázásban? T. i. cikkke további soraiból azt a gondolatot meritem, hogy ért ehhez.

De határozottan vissza kell utasitanom azon kifejezést, hogy a legtöbb iskola orvosnak nem való másra az iskola, mint „pacziensgyűjtő eszköznek“. Azt hittem megbizás nélkül is joggal beszélhetek egész karunk nevében s kérhetem föl a tanár urat, hogy ilyen kitételeket általánosítva ne használjon. Az iskola révén szerzett pacziensek honoráriumából ugyan nem fizeti ki egy iskola orvos sem a szivarját, mondhatom.

Ha pedig ott hagyják az iskolát, teszik bizonyára azért, mert derogál nekik a tornatanár uréhez hasonló ellenszenv!

Nagyon megbánhatta a tornatanár urat az iskola orvosa, hogy annyira elfeledkezik arról, hogy annak az iskolaorvosnak, ha még oly „zölden“ kerül is a katedrára, mennyivel többet kellett fáradsnia, tanulnia, vizsgáznia és költenie, — mint, — nem is a tornatanárnak, hanem a természetrajzi vagy egyéb szaktanárnak!

Jól mondják, hogy az iskola orvosnak az iskola egészségügyi tanácsadójának kell lenni. S tessék elhinni hogy a jogi tanácsadó dolgokhoz is ért egyik másik megbízó, de úgy találja, hogy nem annyira, mint az, hát a kényesebb kérdésekben igénybe veszi. Így vannak az igazgatók is a higienikus dolgokkal.

Sejtettem, amit ime bevall, hogy csak a fiatal doktorokra haragszik. Tornatanár ur, pedig méltóztassék elhinni, éppen ezen a téren nem pótolhatja az elméleti ismereteket az öregség nyújtotta tapasztalat és sok jeles öreg orvos igen tájékozatlan a hygiene aránylag fiatal tárgyában, s hasznára válhatik az igazgató gyógyítása mellett (igaz direktor Urak?) s a növendékek gyógyítása nélkül is sok apróbb — nagyobb dologban az intézetnek, — ha nem kénytelen nélkülözni a támogatást, sőt küzdeni az ellenszenvvel.

De félretéve a kedélyeskedést, s biztosíthatok mindenkit, anélkül, hogy akár a tornatanárok személye ellen bármily ellenszenv vezetne, sőt éppen a testi nevelés ügyének azon magasra értékeléséből kiindulva, melyről e lapok hasábjai, meg iskolám Értesítői tanuskodhatnak (persze, hogy nem vagyok barátja annak, amint manap tesznek a tornateremben), — igenis nyomatékkal állítom, hogy az iskola orvos egyik föladata, hogy az iskolában a testinevelésben ő legyen a fölügyelője, tanácsadója a torna tanárnak!

De e föladatának csak úgy felelhet meg, ha a tornatanárokkal egyetértésben, barátsággal jár el. Absolute semmi sértő, semmi lealázó, működést korlátozó nincs ebben a tornatanárra. A dolog úgy van, hogy ketten együtt egészíthetik csak ki a helyes működést. A legjobb, a leggyakoroltabb tornatanár is sokkal fogyatékosabban fogja megítélni a tanuló egyéniségét, mint a bár kezdőorvos. Ha a tornatanár követi, sokszor meggyőződése ellenére, a tanítási utasítást, ha elismeri az igazgatónak hozzászólási jogát, aki pedig sem tornára képesítve nincs, sem orvosi ismeretekkel nem bír, hogyan és miért repudiálja az iskola orvos hozzászólását. Az orvos nem állhat ott, hogy: ezzel ezt — ennyit tessék tenni, de igenis, nem csupán azt kell megmondania, hogy ennek ez, annak az a baja, hanem lehetőleg a mértéket is megadni. Mit szólna a tanár ur ahhoz, ha orvosa egy skatulya chinint eléje adna s szabadjára hagyna, hogy csipegessen vagy kanalazzon belőle. ugyebár tetszik tudni, hogy egyszer czentigrammokban, máskor gramokban kell venni, hogy a kívánt hatás meglegyen. Ugyanigy van azon bajokkal, melyek a tornázás korlátozását igénylik, ezek is nem csupán konsta-

tálást, hanem adagolást is igényelnek s tessék elhinni, hogy sokszor inkább lehetne a konstatálást, mint egy-szerűbbet, rábizni a tornatanárra, mint az adagolást.

Hogy oly szívesen engedí meg a gyermekek éven-kinti „lekiismeretes“ megvizsgálását, ebből látom, hogy voltaképp nem tudja mi az, mekkora dolog az. Bizonyos, hogy ez, úgy mint mindketten gondoljuk, nem történik s nem is fog történni, míg a honorárium ehhez az óriási munkához nem lesz szabva. Nem mutat jó indulatra, hogy a terhes munkát oly szívesen sózná az orvos nyakába, s megakarná szüntetni befolyását, a munka eredményének fölhasználásánál.

Nem akarom vitatni, — mert utóvégre a lehetőség megvan, hogy nemes ambícióval a tornázás élettani hatásait is tanulmányozva, évek sora alatt e téren is jeles képzettségre tett szert, s így az orvos nyújtotta diagnózis alapján tudni fogja, hogy mit szabad végezni az illető tanulónak, — azonban ez oly egyéni jelesség, melyet nemcsak, hogy csak elvéve találhat kollegái körében, hanem nem is kívánhat meg a tornatanártól. Meg vagyok győződve, hogy ha sorra veszi kollegáit, igen kevés fog kérni a felelősségből, amit tanár úr vándikál magának, a legtöbb szívesen elhárítaná magától, nemcsak ma, mikor igazán elmondhatja, hogy nem értek hozzá, hanem még azon jövőendő esetben is, mikor ez irányú bővebb, — de lehetetlen, hogy tökéletes — kiképezést nyerve, legalább azt mondhatja: az orvos *jobban* ért hozzá.

Mindeddig azt hittem, hogy tanár úr, mint olyan, a ki ért a tornázás gyógytani felhasználásához is, repudiálja ennyire az orvost, — most pedig nyíltan bevallja, hogy az nem kenyere. Lám, ez oly ellentmondás, mely egész támadásának értékét lerontja. Elvitatja az orvostól a jogot, a mértéket megszabni, de elvárja, hogy a mikéntet az mondja el, mert az tanár úrnak nem kenyere. Hogyan képzei el a kettőt egymás nélkül?

Akárcsak, mintha az optikus azon igénnyel lépne föl, hogy az orvos mondja meg, mi van? rövidlátás vagy távollátás, pápaszem legyen vagy csiptető, de abba ne akadjon, hogy milyen erős legyen, azt majd ő mondja meg. Beleegyeznek, ha a saját szeméről van szó?

Elteltek attól, hogy velem együtt alig van iskola-orvos, aki a tornatanárnak egyik vagy másik fia számára gyógygyakorlatokat írjon elő, mert az semmiképp sem feladata a tanárnak, az tanít s nem gyógyít. A tanórán csak a többi rovására tehetné, különórára pedig czikkező is alig vállalkoznék, aki bizonyára egyedül áll még általánosságban nyilvánított ebbeli készségével is.

Bajosan lenne kivihető, hogy az iskolaorvossal tornatanafolyamot is végeztessenek. De kevésbé is volna szükséges. Tornamesterkedésre, amihez a tornatanítás módszereinek elsajátítása szükséges, orvos — tán nem kell részleteznem, hogy miért — alig fogna vállalkozni, — s nem is fog arra vetemedni az iskolaorvos, hogy bemenjen a tornatanár órájára s oktassa őt. De orvosi és iskolaorvosi szakismeretei tornamesteri képesítés nélkül is képesítik s az iskolában csakis őt, hogy — s kérem a distinktiót jól megfigyelni; — nem a tanításhoz, hanem az egyes tanulókkal való elbánáshoz hozzászóljon.

Talán nem tévedek, mikor azt gondolom, hogy éppen e distinkciót hagyta figyelmen kívül az illető kollegám s idézte ezáltal elő — ebben az esetben méltányos neheztelését a tornatanárnak.

Ha a tornatanítási felügyelőket életbe léptetnék,

igen helyes volna ezzel teljes tornatanári képesítéssel is bíró orvosokat megbizni. Tudom ugyan, hogy a czikk-író úrnak egynél több kifogása lenne ez ellen, de meg vagyok győződve, hogy csakhamar nyilvánuló praktikus haszna előtt meghajolnék.

Egyetértünk abban, hogy az iskolaorvos maradjon meg orvosi hatáskörében, de mivel éppen a higiéné s a testi nevelés hatásköre, nem maradhat távol (nem ugyan) „a tornatanári felügyelettől“, hanem a testi ügyeket illető hozzászólástól.

Kölcsönös jóakarattal — s utóvégre ez minden együttműködés létalapja — soha sem fog konfliktus támadni, csak hogy e jóakarat azt is föltételeznék, hogy a tornatanárok belássák azt, hogy helyzetöknek mai jórafordulását éppen azon irány, a testi nevelés méltatása idézte elő, mely irány szükségszerűleg magával hozta az iskola orvosi intézmény creálását.

Még csak csirájában van az intézmény, mely áldás lesz az iskolákra, ha helyesen fejlesztik, a mostoha körülmények közt az egyeseknek annál gondosabb ápolását igényli, annál nagyobb kár, ha itt tapintatlanság, ott féltékenység diskreditálására törnek.

Annyi volna, mint Athenbe baglyot vinni, azt bizonyítgatni, hogy az iskoláknak szükségük van saját orvosra. Az összes művelt államok, ha másként nem, hát legalább fölügyelet alakjában, igénybe is veszik. S mindenütt azt látjuk, hogy csak tágitják hatáskörét, s nem megszorítják, — bizonyára a fokonkint nyilvánuló haszontól ösztönözve, vagy azért, mert egyes fogyatkozások ez által remélnek gyógyíthatni.

Nem hallgathatok el pár megjegyzést a Herkules ugyanezen számában Oherolly úr tornazsebkönyvéből között szemelvényre. Elbámultam, hogy mily igényeket támaszt Oherolly úr a tornatanár és tanító (mi az egyik, ki a másik?) iránt. Nem tudom, ki tanítja meg a tanítványokat mindenre, a mit ott felsorol, de bátran állítom, hogy nemcsak ma nem talál az egész országban egy tornatanárt sem, aki annak birtokában van, de mindaddig nem is fog találni, míg a mai néhány hónapos kurzust legalább 2 évesre nem bővítik s hogy egy kis antezissel éljek, tornaakadémiát nem állítanak.

Azt hiszem, sokkal könnyebb volna ezen ismeretek mellé a didaktikai ügyességet megszerezni, ami tagadhatatlanul szükséges a tornatanításhoz, — s így logikus ergo-ként azt várná az ember, hogy jó volna orvosokat megnyerni a tornatanításhoz (elteltek a kivihetőség kérdésétől), — mint megszerezhetetlen dolgot követelni a tornatanítótól. Sajnálattal nélkülözöm az utalást az iskolaorvos és a tornatanár összeműködésének jó eredményére, sőt szükséges voltára.

Oherolly úrral szemben is ki kell emelnem, hogy az iskolai tornatanításnak semmiképp sem föladata a „kóros tagokat és szerveket új életmunkásságra bírni, fejlettségben elmaradt részeket előmozdítani és változtatni; nem föladata még abban az esetben sem, ha az illető tornatanítói ismeretei erre képesítik, hanem föladata az ép testtel foglalkozni, annak normalis fejlődését előmozdítani és semmi olyant nem tenni, ami erre káros lehet.

Amit Oherolly úr elmond, az gyógytornázás, azt pedig bizzuk azokra, akik ebben speczialis ismereteket és ügyességet szereztek. Semmiesetre sem rovom hibául a tornatanárnak, ha nem ért hozzá.

De viszont elvárom tőle, hogy teljes készséggel bírjon az „első segélynyújtás“ gyakran nehéz eseteiben,

mint amire naponta szüksége lehet, — s amit — csodálatosképen! — Oherolly úr meg sem említi.

Nem a féltékenykedéssel, hanem a harmonikus együttműködéssel mozdítjuk elő a testi nevelés ügyét!

Dr. Bánóczy Gyula
Győr.

A tisztek sportgyakorlatairól *)

a bécsúlyhelyi cs. és kir. katonai vívó- és tornamesteri tanfolyamban.

Egy hókorcsolya-gyakorlat története.

A cs. és kir. vívó- és tornamesteri tanfolyam azon intézet, melyben a közös hadsereg és haditengerészet, továbbá a m. kir. honvédség, valamint — de csak időnként — a cs. kir. Landwehr kötelékéből bevezényelt tisztek és altisztek, a vívás és tornászat művészetének legalaposabb elsajátítása mellett bő alkalmat és időt nyernek a legkülönbözőbb sportok rendszerű és eredményes gyakorlására is.

A sportok egész sorát tanulhatja minden tiszthalgató, u. m. korcsolyázást, hókorcsolyázást, kerékpározást, csónakázást, úszást, lawn tennist, football-t és pisztolylövést

A tisztek nagyon csekély része tud korcsolyázni; nem csoda ez, mert többnyire oly állomásokon voltak, a hol erre alkalmuk egyáltalában nem is kínálkozott. Még kevesebben tudnak kerékpározni; mikor is értek volna rá, ha gépük is volt?

A hókorcsolyázást alig hír szerint ismerték, még kevésbé a lawn tennis és football játékot; a pisztolylövést a csapatoknál egyáltalában nem gyakorolja senki sem, még a hadipuska után neki rendszeresített lövéseket sem használja ki sok tiszt. Forgópisztolyal — (ha van!) — is ritkán láttam valakit czélbalövést gyakorolni.

Mindezekhez jut a lovassági tiszteknél a lovaglás, a mit elhanyagolniok nem szabad, miért is a Mária Terézia Akadémia parancsnoksága nekik alkalmat nyújt ennek gyakorlására is.

Daczára annak, hogy a vívás és torna mellett ezen sportok is osztályozás tárgyát képezik, a lawn tennist, footballt, pisztolylövést és lovaglást kivéve — a tisztek csak saját kényük-kedvük szerint gyakorolják e tantárgyakat és csak az illető időszak vége felé kötelesek vizsgát tenni.

Együttes vagy csoportonkénti kirándulások a hókorcsolyázás és kerékpározás oktatására és gyakorlására ugyan elő vannak írva, de ritkán tartatnak.

A hókorcsolyázásra később még egyszer vissza fogok térni s gyakorlási időszakának letelte után — a kerékpározást kivéve — erről a legtöbb tapasztalattal rendelkezvén, részletesen beszélni.

A kerékpározás megtanulására elpusztíthatlan gépek állanak mindenki rendelkezésére, a rendszeres training elsajátítására, valamint kirándulásokra azonban a tiszteknél saját gépét kell használnia.

Vesz is majdnem mindegyik gépet, csak azért is, hogy a tanfolyam befejezte után tartandó nagyobb körúton részt vehessen. Szegény fiúk! Hogy fognak kintlódni akkor, mert most keveset gyakorolnak, azt hiszik, hogy majd magától megy.

A felsorolt többi sportokat a tisztek legnagyobb része nem igen gyakorolja. visszariadnak egy részt az azokkal járó fáradságtól, és viszontagságoktól másrészt

pedig az így felmerülő költségeket és kiadásokat akarják kikerülni, végre pedig a gyakorlatoktól való elmaradásuk igazolására valami ürügyet mindig találnak. Az altisztek pedig a felsorolt kötelező sportok gyakorlásánál a tanfolyam elégtételen szerein és a kincstár által nyújtott csekély átalányra lévén utalva, még ritkábban gyakorolhatnak.

Ezekhez képest a végeredmény is gyenge lennd. A sportok iránti hajlam és kedv a legelénkebb a lovassági tiszteknél, a többi fegyvernemek tisztjeinél is találkozok egy pár sportkedvelő, — ha nem is mind sportgyakorló, — de legnagyobb része ezeknek egyáltalában ellenszenvvel viseltetik a sportok iránt.

Előfordul e jelenség a tanfolyam hallgatóinál is; nyíltan kimondják, hogy a sportgyakorlatokat szándékosan mellőzik, azokra kevés sulyt fektetnek!

Azt mondják, hogy első sorban vinni és tornászni akarnak, minek inkább fogják hasznát venni, mert a csapatnál úgy sem tudják, a sportok gyakorlását folytatni.

Abban igazuk van, hogy a főszult a vívásra és tornára kell fektetnünk, de sajátságos azon tény, hogy azok, a kik kizárólag vívással s tornával bajlódnak, még sem tűnnek ki a többiek között, sőt a sportokat is gyakorló társak vívásban és tornában is tútesznek rajtunk.

Mindegyik szorgalmas vívó vagy tornász reméli, hogy valamely intézetben leend majd alkalmazva mint torna- vagy vívótanár, művészetét itt folytathassa és tökéletesíthesse, de mily kevesen júnak ily helyre; a csapatnál pedig vajmi kevés időt fordíthatnak a vívásra és tornára, hacsak valamely egyetbe nem lépnek be, hol buzgóbb ellenfeleket és társakat találnak, mint legtöbb bajtársaikban.

Pedig van a tiszteknél is elég szabad ideje! De mire fordítják e szabad időt? Kevesen tanulnak, készülnek valami vizsgára, előadásra; legtöbben nyáron és egyáltalában kedvező időben czéltalanul sétálnak, de többen ülnek kávéházban s vendéglőben és mulatnak valamivel.

Az ily társakkal nem lehet elhitetni, hogy mennyivel jobb lenne rájuk nézve, ha inkább valami sporthoz nyulnának.

A tanfolyamnak is vannak ily tiszthalgatói, kik a régi életmódjukat itt sem tudták változtatni, vagy mindig újra visszaesnek abba.

Vannak oly társak is, a kik a sportnak hódoló bajtársaikat azon váddal illetik, hogy a sok test- és sportgyakorlatok felett szellemi munkájukról megelégedkeznek ismereteik és katonai képzettségük hátrányára?

Mintha ők többet olvasnának, mint a sport emberei!?

Komoly tanulmányokhoz ők sem fognak hozzá, mert a vívás és torna még jobban fárasztja őket, mint a jobbaan edzett sportot is üző társaikat.

Tehát ebben sincs igazuk teljesen, mert épen a sportgyakorlatok edzik a testet, fejlesztik az erélyt és erkölcsi erőt, a leleményességet és gyors elhatározást, szóval fokozzák a testi és szellemi ügyességeket.

Mennyire van mindezen tulajdonságokra is a derék tiszteknél békében, de még inkább háborúban szüksége?

Mikor és hol szerezheti könnyebben meg, mint épen a tanfolyamban?

Innen keletkezik az illetők kedvtelensége s elkeseledése, ha a tanfolyamhoz fűzött magasztos reményeikben csalatkoznak, innen a csapatok tisztjeinél mindinkább elterjedő vonakodás és ellenszenv a tanfolyam hallgatása iránt.

*) A Luk. Akad. közl.-ből.

E sok szó rövid értelme tehát az: elítélendő azon tiszt, a ki a tanfolyamban elsajátítható csak egy tárgyat is elhanyagol s egyéb dolgokkal foglalkozik, mert ez a tanfolyam rendeltetését és hasznát fel nem fogta, sőt a tanfolyamot a bajtársak előtt rossz hírbe hozza, a bevezénylés iránt talán folyamodó bajtársakat ettől visszariasztja.

Reméljük, mert ezen állapotok majd változni fognak az által, hogy a hadsereg tisztí kara, — értem a honvédséget is — a polgárok által mindinkább felöltet sportokban is igyekezend lépést tartani, mivel ez által is módja és alkalma leend, a polgári körökhöz való csatlakozásra, a művelt elemekkel való társalkodásra.

Ezeket általános tájékozásként előre bocsátva, rátérek a hókorcsolyás mikénti gyakorlására s a czimben említett hókorcsolya-gyakorlat történetére.

(Folyt. köv.)

ATHLETIKA.

Az osztrák-magyar bajnokságok.

Az osztrák-magyar athletikai bajnokságok ügyében a mult számunkban kifejtettek általános helyeslésre találtak az illetékes magyar sporkörökben. Közleményünk megjelenté óta a következő újabb fejlemények állottak be.

A Wiener Athletic Sport-Club decz. 31-iki kelettel levelet intézett a M. A. C.-hoz, melyben közli vele az osztrák-magyar bajnokságok kiírása tárgyában hozott határozatát, kéri s Magyar Athletikai Clubnak szives hozzájárulását és felajánlja egyúttal ezen bajnokságnak közös rendezését oly értelemben, hogy azok felváltva egyik évben Bécsben a W. A. S. C., a másik évben Budapesten a M. A. C. által rendeztesenek. Közlik egyúttal többszörös bocsánatkérések közepette azt, hogy a levélnek elküldését már a M. A. C.-nak felvilágosítást kérő megkeresése előtt elhatározták volt, s csak a közbeesett ünnepek s az egyleti hivatalosak nagy elfoglaltsága folytán nem küldhették azt el előbb.

A Magyar Athletikai Clubnak ezen levél vétele után módja és alkalma nyílt tehát, hogy ezen máris nagy hullámokat felvetett ügygyel érdemlegesen foglalkozzék s a konkrét javaslatokkal szemben határozott álláspontot foglaljon. Állásfoglalása a bécsiek pozícióiával szemben elutasító volt. A M. A. C. nemcsak nem fogadta el a bajnokságoknak felajánlt közös rendezését, hanem válasziratában közölte Béccsel, hogy osztrák-magyar bajnokságok kiírását principiális okokból is kifogásolja s ezért kéri, hogy az egész kiírást ejtsék el a bécsiek, mert különben kénytelenítette lenne a Club tiltakozásának a külföldön is kifejezést adni.

A válasziratot, melynek hangja határozott, sőt kissé borsos is, elég érdekesnek és a hazai sport történetében elég fontosnak tartunk arra nézve, hogy annak szövegét közöljük lapunkban.

A Wiener Athletik Sport-Club tek. Elnökségének.
Bécsben.

1896. dec. 31-én kelt és az osztrák-magyar bajnokságok tárgyában hozzánk intézett becses levelökre a következőkben adjuk válaszungkat:

Az osztrák-magyar bajnokságok kiírása tárgyában hozott határozatuk nem találkozott helyeslésünkkel és így mi az önök részéről felajánlott megoldást, mely szerint ezen bajnokságok felváltva Bécsben és Budapesten, önök és mi általunk rendeztesenek, el nem

fogadjuk és kérjük, hogy a bajnokságoknak olyatén kiírását, a mint az önök elhatározták, elejteni illetve azt visszavonni sziveskedjenek.

Véleményünk szerint a W. A. S. C. az osztrák-magyar bajnokságok kiírásához semmi féle joggal nem rendelkezett mivel nem bírt a magyar sportélet részéről azon felhatalmazással, mely hasonló kiírásoknak alap- és előfeltételét képezi. De eltekintve attól, hogy a tisztelt társaság rövid egyleti élete dacára is az alakítások betartását szükségesnek nem tartotta, közös athletikai bajnokságok kiírását elvben is perhorreskáljuk, mert Magyarországnak önálló államisága de különösen az a körülmény, hogy a mi sportéletünk az önökétől teljesen függetlenül és önállóan fejlődött, kizárják a közös bajnokságok létjogosultságát. Épen mert a mi sportéletünk önállóan és az önök behatásától függetlenül fejlődött és emelkedett azon nivóra, melyen jelenleg áll, óhajtjuk is, hogy sportéletünknek magyar voltát kitüntetve lassuk minden körülmények közt és egész természetesen, hogy soha sem megyünk bele egy oly ideának megvalósításába, a melylyel elismernök egy nem létező fogalomnak, az osztrák-magyar sportnak létezését,

A felajánlott közös rendezésbe tehát bele nem megyünk. Ez vissza nem vonható és végleges elhatározásunk. S midőn ezt szives tudomás vétel végett önökkel közöljük, nemcsak kérjük, hanem a megkezdett jó viszony fejlesztése érdekében el is várjuk önöktől, hogy kiírásukat visszavonni szivesek lesznek, annál inkább, mert mint fentebb vázoltuk, osztrák-magyar bajnokságok kiírását elvben is kifogásuljuk s így azok megtartása esetén erkölcsi támogatásunkat is megvonni vagyunk kénytelenek s erélyes tiltakozásunkat a külföld öszszes hivatott sportköreivel már előzőleg is közölni fogjuk.

Azon reményben kérjük, becses válaszungkat, hogy az a kérdés megoldására nézve kedvező leend. Kiváló tisztelettel

Budapest, 1897. jan. 14.

Magyar athletikai Club

Dr. Gerenday György s. k. Stankovits Szilárd s. k.

A magyar sport érdekében csak helyeselni tudjuk, hogy a Magyar Athletikai Club minden megalkuvást kizáró módon, és határozott formában adta tudtára az egész magyar sportközönség egyhangú véleményét a W. A. S. C.-nak. Ezek után a bécsi egyleten van a sor, hogy válaszungjon s e válaszra annál inkább kíváncsiak vagyunk, mert nem tudjuk, hogy nehéz helyzetökből, melybe meggondolatlanul ugrottak bele, miként fognak kikászolódni.

A magyar athletikai rekordokat, a mint azok jelenleg állanak az alábbi táblázatban hozzuk.

Magyar athletikai rekordok 1896. december 31-én.

Sikfutás	Eredmény	Év	N é v	Hely
50 yard	5 ¹ / ₅	1896	Mannó Leonidas M. A. C.	Budapest
100 "	10 ⁹ / ₁₀	1894	Dáni Nándor "	"
		1896	Gerentsér László "	"
220 "	24 ⁸ / ₅	1894	Záborszky István "	"
4 40 "	53	1896	Shaw Godfrey L. A. C.	"
880 "	2-05 ² / ₅	1894	Dáni Nándor M. A. C.	"
1 angol m. föld	4-51 ¹ / ₅	1894	Malsiner Gyula M. T. K.	"
2 " " "	10-50 ² / ₅	1894	" " " "	"
3 " " "	17-07	1894	Pösztinger N. III. k. T. és V. E.	"
4 " " "	23-24 ¹ / ₅	1889	Sacher Gusztáv M. A. C.	"
	17	1896	Schaw Godfrey L. A. C.	"
120 gard gát	17 ³ / ₅	1896	Szokoly Alajos M. A. C.	"
Magasugrás	165 cm.	1896	Sajó Béla B. T. C.	"
		1896	(Sturdra Hugó " "	"
Távolugrás	595 "	1896	(Zachár István M. A. C.	"
		1896	Szokoly Alajos " "	Siófok
Hármasugrás	1248 "	1896	Szilágyi Gyula H. T. és V. E.	Zombor
Súlydobás	1098 "	1896	dr. Porteleky L. M. A. C.	Budapest
Diszkoszdob.	27m. 80cm	1896	Ensel Kálmán " "	"
Cickelabdad.	72 m.	1893	Sasse Károly Ó. T. E.	"
Rudugrás	280 cm.	1896	" " " "	"

Az athleta bál rendező bizottsága már megkezdte meghívóinak szétküldését. A tánczrend tárgya reminiscencia az olympiai versenyekre.

A bálbizottság f. hó 18-án este 8 órakor tartja ismerkedési estélyét az athleta-casinóban. — A bálra vonatkozó mindennemű tudakozódás a bálbizottság irodájába intézendő. (VIII. Szentkirályi-u. 22.)

Az angol „Amateur Athletic Association“ a következő rekordokat ismerte el:

440 yard gát, T. M. Donovan $57\frac{4}{5}$ mp.; kalapácsvetésben S. Flanagan 147 lányi dobását (44 méter 76 cm.); továbbá W. S. Sturgess következő gyaloglási rekordjait:

1 mértföld	6 perc	$33\frac{3}{5}$ mp.
2 "	13 "	33 "
9 "	1 óra 9 "	$31\frac{2}{5}$ "
10 "	1 " 17 "	$38\frac{4}{5}$ "
11 "	1 " 25 "	$53\frac{2}{5}$ "
12 "	1 " 34 "	41 "
13 "	1 " 43 "	$42\frac{1}{5}$ "
14 "	1 " 52 "	$59\frac{2}{5}$ "

A 300 yardos match. Downer és Cross professzionista futók között a múlt héten tartották meg Edinburgban. — Cross kitűnő startot kapván a pálya felén át vezetett, de itt Downer előtört és erőlködés nélkül győzött. Az idő $34\frac{4}{5}$ mp. volt, a mi tekintettel a győzelem könnyű voltára, kitűnőnek mondható.

Bécsben jauuár hó 2-án volt a match E. Jung prágai (Deutscher F. C. Prag.) és A. Kurz bécsi futó között. 100, 220 és 440 yardra, a melyek mindegyikénél három-három előfutamban mérköztek. Az összes döntő, — valamint egy kivételével, az előfutamokat is, E. Jung nyerte meg. Legjobb eredményei 100 yardnál $10\frac{2}{5}$, 220 yardnál 28, és 440 yardnál $53\frac{2}{5}$ voltak. — Tekintettel azonban, hogy trening nélkül rossz pályán futottak, nem tételezhető fel, hogy ily kitűnő eredményeket érhetek volna el, már azért se, mert az egyes futamok gyors egymásutánja különben is tetemesen csökkenti a versenyző képességét. Valószínű tehát, hogy vagy a pálya, vagy az idő nem volt helyesen mérve. Mindenesetre azonban Jung egy kiváló alakja Ausztria athletáinak, a kivel még lehet erős küzdelme a mi athletáinknak.

Foot-ball csapatot óhajtának szervezni, — mint újabban értesülünk — a Budapesti Torna-Clubban is. A játékot tavaszra szándékoznak megkezdni.

KORCSOLYÁZÁS

Korcsolya-bál. Pápa és vidéke fiatalsága a korcsolya-egylet javára f. hó 19-én zártkörű korcsolya-bált rendez. A rendező bizottság élén állanak; Gyulassy Gyula főhadnagy és Körmeny Béla elnökök, Faragó János, Ghyczy Géza főhadnagy, dr. Giay Károly és Orosz Árpád főhadnagy alelnökök, Répay Dániel titkár, Pakrócz Kálmán ellenőr, Reguly Dezső háznagy, Kemenczky Lajos pénztáros.

A budapesti korcsolyázó egyesület választmányi határozatából Tóth Jenő és Lillits Mihályt kiküldték a vasárnap f. hó 17-én tartandó prágai korcsolyázó ver-

senyekre. Tekintettel azonban, hogy jóformán még alig egy pár napja trainiroznak, nem igen van nagy kilátásuk a győzelemre a prágai korcsolyázók ellen, a kik már szorgalmasan dolgoznak, s így féltő, hogy azt a dicsőséget, a mit athletáink múlt év július havában Prágában szereztek, az adott körülmények között Tóth és Lillits nem igen fogják újjakkal tetézni. — Különben megjegyezzük, hogy a prágaiak a híres Jaroslav Potucek és annak öcsésében Bohumilban keresik a versenyek győzteseit.

Nemzetközi műkorcsolyázás lesz Bécsben f. hó 24-én, melyet a Training-Eisclub rendez az Engelmann-féle Eisclub 25 éves jubileuma alkalmával. A versenybiróság élén mint díszelnök a bécsi műkorcsolyázás körül oly sok érdemet szerzett Engelmann Ede áll.

VIVÁS

Keresztessy Sándor a jeles vivómerter és kitűnő tornatanár f. hó 3-án 54. éves korában meghalt. A boldogult a vivómesterek közt arról volt híres, hogy a maga ügyességének a rovására is kitűnően tanította szép mesterségét; a vágások és védések tisztaságát, a korrekt tartást hangoztatta mindig. — Rendkívül türelemmel oktatta meg a legügyetlenebb vivót is. — De a tornatanítás terén is szép sikereket ért el. Ő volt a legjobb példa arra nézve, hogy a jó tornatanárnak nem okvetlen szükséges előtornásznak lennie is. Tanítványainak mutatóványai mindenkor díszére váltak a N. T. E. disztornáinak. Keresztessy foglalkozásának áldozata, mert már régóta sorvasztotta a torna és vivótermek rossz levegője, de ő fáradhatatlanul tanított tovább, míg most nyugalomra talált. — Temetésén f. hó 5-én a „N. T. E.“ tagjai, számos tanítványa és tisztelője jelent meg. Ott volt az egylet elnöke Berzeviczy Albert, volt elnöke Hegedüs Sándor, továbbá Kun Gyula tanácsos, stb. A sirnál Vecsey István, az egylet alelnöke bucsuzott el a kedves mestertől megható szép szavakban.

Legyen áldott a jó ember emléke közöttünk!

EVEZÉS

Az evezős tréning az 1896. évben.

A négyes versenyben teljes készületlenséget, összevezetlenséget árult el a Neptun csapatja. Ily csapattal szemben — mely egy hétig evezett abban az összeállításban, melyben indult, — könnyen arathatott diadalt a hosszú éveken át összeszokott Piráttcsapat. Habár a „Neptun“ főcélját, mely ez idén a nyolcvezetős megvédésére irányult, el is érte, az összes egyéb versenyen való legyőzete teljesen igazolja azt az állítást, hogy akár a trainer körültekintése hiányában, akár az egyes erők tulbecsülése folytán ez évben a rendelkezésre álló anyag nem használtatott fel helyesen, s az egész training a tervszerűtlenség, elhamarkodottság látszatát mutatja. A Neptun idei szereplésére mintegy rá van erőszakolva a millenáris esztendő ünnepi versenyén való tömeges részvétel kényszere. Emlékezzünk vissza a

senior négyesen kívül, mely utolsó perczben lett véglegesen megalakítva, a junior négyes csapatra. Ha nem lett volna millenáris versenyünk, a Neptun bizonyára nem indítja ezt a négyes csapatot, mely még a versenyen is állandóan küzdött a legelemibb formákkal; s a Nemzetiek küzdetem nélkül vitték volna el az Államdíjat.

A Neptun ez idén három junior evezőssel rendelkezett. Minthogy azonban négyeshez négy evezősre van szükség, az egyleti vezetőség hirtelenében beültette egyik fiatalabb evezőst, s megtanította — úgy a hogy lehetett — a hajóban való biztos elhelyezkedés titkaira. Persze a verseny izgalmai tönkre tettek minden esélyt, s a három jó evezős a negyedik „nagy erőnek“ evezési készültségét nem pótolhatta. Mindazonáltal a Nemzeti mely az államdíjban egyedüli ellenfele volt a Neptunnak, nem nyerte meg könnyen a versenyt. A Nemzetiek hat tag közül választhatták meg négyesüket, a mi hosszú kísérletezés után végre sikerült is. Ez a csapat is ép oly kevésbé állt össze illő emberekből, mint a fehéréké. Meglátszott rajtuk az évjárat különfélesége. Volt négy éves, két esztendő evezősük, volt újonczuk is a csapatban, A teljes technika mindkét csapatban együtt működött a járatlansággal, a stylus a kapkodással.

A versenyek melyek két mérkőzésben igazolták az eredmény helyes voltát, a nemzetiek biztos győzelmével végződtek.

A Nemzeti hajós egyletnek nem volt senior csapata. A ki látta a Nemzetieknek mindkét eddig szerepelt senior négyesét, az őszintén sajnálhatta, hogy a millenáris esztendő ily készültséggel találta egyleteinket. Micsoda millenáris jelentőségű küzdelmek voltak az 1895. évi négyes versenyek! Mig most, a Nemzeti nem állított csapatot, a „Neptun“ pedig küldött négy embert a nyolczasából, de azok már áldozatai voltak a Bubeár fárasztó methodásának.

A mily nagy alkalom nyílik a lefolyt év trainingjéből a kiállítási évnek és ünnepeinek négyes csapatainkra s közvetve egyleteink működésére gyakorolt káros hatására következtetést vonni, ép oly kevésbé lehet ezt skiffistáinkra vonatkozólag állítani.

Skiffistáink szorgalmas működése mutat legkiválóbban arra, hogy a trainerek igénybevétele mellett még mennyi ügyszeretetet, sportkedvet igényel az evezés. Mig négyeseinket csak egy tagnak is távolléte miatt pihentetni kellett, addig a skiffisták nagy szorgalmat fejtettek ki. Ugy a Nemzeti, mint a Neptun két scullerje kifogástalanul eveztek, Bedő munkája egyenesen kiváló elismerést szerzett Barrynek.

(Folyt. köv.)

A „Magyar Testgyakorlók Köré“-nek volt evezős alosztálya talán nem is tudta, mikor a Duna nevet felvette, hogy nem új nevet választott, hanem egy régi jó hírnevű s jeles evezős multtal bíró egyesületét. A hatvanas évekből alakult a „Duna-Evezős Egyesület“, vörös-fehér volt egyleti színe, zászlója pedig sárga csillag kék mezőben. A regattákon változó sikerrel vett éveken át részt, s még az 1874-iki májusi regattán a serleg díjban is ott látjuk négyesét, a hármason Wekerle Sándor volt miniszterelnökkel. Jobb evezősei voltak még Püspölky, Br. Tunkel. Az a tespedés azonban mely a hetvenes évek oly evezős egyesületét emésztette el, az a Dunát sem kímélte meg, s ő is csendesen el-

szunnyadt. Reméljük, hogy a majd egy negyed századdal fiatalabb névutódja nem lesz méltatlan jönevő őiséhez.

Az 1897. évre a „Henley Royal Regatta“-t, a mult évi december hó 21-én kelt határozat alapján július 14. 15. 16. napjára tüzték ki.

Érdekes értekezést közöl a „Wassersport“ legutóbbi számában az evezős trainingre vonatkozólag. Ezen cikkben ugyanis azon kérdést veti fel, hogy mikép lehetne a surlódásoknak, melyek a csoportos trainingnál majdnem elmaradhatatlanok és melyek gyakran hetek erős munkáját hiúsítják meg, okszerűen elejét venni. Szerinte ugyanis nem nyújt elég garanciát ha az egyesek becsületszavukat csupán a training általános betartására adják; még pedig azért nem, mert sokszor előfordul, hogy egyik másik nincs teljesen tisztába a szigorú training szabályaival, vagy ha tisztában is van azokkal igen gyakran nem fog training ellenesnek tartani oly dolgokat, melyek épen nagyon kártékony hatásúak. Ezért ajánlatos minden evezős egyesületnek egy *training szabályzatot létesíteni*, mely szerint az esetleges körülmények megítélendők és így a félreértések is ki egyenlítendők lesznek. A német evezős egyletek közül a „Berliner Ruder club“-ét mondja a W. a legmegfelelőbbnek.

Levél Abazziából.

Abazia, Decz. 28.

Nyári ruha, verőfény és karácsony napja! Jól esik itt sütkérezve a tengerparton rá gondolni a hazai havas karácsonokra! Hogy didereghetnek odahaza! En pedig megérkezésem napján levett kalappal sétálgattam a part melletti, Lovránába vezető sziklába épített, páratlanul szép gyaloguton.

Ott láttam az itteni társaság előkelőségeit. Ott sétált nyárias toilette-ben a bájos Hadik Barkóczy Endre grófné született Zichy Klára, férjével mellettünk kerékpározott: özv. Edelsheim Gyulay Bároné, fiával Báro Edelsheim Gyulay Lipóttal, s ott voltak a szép Széchenyi grófnők és fővárosunk, de leginkább a gazdag Bácska angol sport ruhákba bujt, gavallérjai is ott szerepeltek. De ezek a sport-dandik többnyire csak a bécsi szép szökék körül forgolódnak és a vízi meg a hegy. partiknál hiányozni szoktak.

A vendégek zömét Bécs és Budapest kereskedő világa képezi. Ezeket láthatni mindenütt.

Az olaj, babér, füge, cactus, ciprus és erdőcskék német szótul hangzanak, jó hogy itt van az én kedves kúnsági pajtásom Polgár Józsi, ki hangosan szokot szép magyar nyelvünkön tiltakozni e hazafiatlanságon.

A 11—20 foku meleg, a pompás tengeri levegő mindannyiunkat a késő nyár családásába ringat; kedvünk volna magunkat a lármázó hullámokba vetni.

Lakások, ételek, kiszolgálás kifogástalanok és az árak — jó források mellett — átlag 5 frtra mennek mindennel együtt.

— Fogatok jók — de én azokat megvetem, ki próbált atléta lábaimmal fáradságot nem ismerek; jele annak, hogy e sorokat innen a „Stefania-touristamen-házból“ írom éjjel. Egy piczi vörös-fehér hegyi macska

barátságosan megmászta hátamat és addig mormolt, míg szép csendesen elaludt.

De mily jó ebben a kis kőházban a fagyos éjjeli bórától háborgó Quarnero és a velenczi tenger közötti fennsíkron egyedül lenni elhagyatva mindentől és mindenkitől! De mégsem egyedül! Velem van az én isteni jó kedvem — és gazdagabbnak boldogabbak érzem magam, a világ minden milliomosánál, akik száz-ezreik között fecsérlik el ifjuságuk arany éveit, és ködös fővel nem gondolnak a természet fenséges örömére.

Nekem nagyobb öröm a bőrze nyereségénél az a tény, hogy a vastag hóval fedett *Monte Magiorét, én másztam meg a télen legelőször*; a szűz hóban én tapasztam legelőbb — és holnap már lenn a babér erdőben pihenhetek.

— Touristikai szempontból el kell mondanom, hogy 10 órakor indultam a „Gottes Augen“ villától fel Vep-rinác felé a jó meredek turista uton, 11-re már fenn voltam a trieszti országúton, délben a menháznál, — itt jó ebéd után elértem a hó régiót; hatalmas bergsteigeremnek köszönhetem, hogy 8—10 esést kivéve a félig fagyott havon magamat fentarhathattam, másfél órai iz-zasztó tour után fenn voltam a kopasz csúcson, iszonyú szibériai hideg bőra fogadott, kezeim, elgémbe-redtek — de fájdalmaim mellett is bámulva fel kel-lett kacagnom, amint az én vezetőm Toni egyszerre csak leveszi kalapját és jó félóraig tartotta izzadt fejét a fagyasztó szélviharban, — no athléta és turista barátaim ezt tessék utána csinálni! — Másfél óra alatt lejtöttünk, itt már kitűnő vacsorával várt madame *Flon-ger*, a turisták védangyala. Holnap hajnalban a nap felkeltét élvezem és az alpesi világ aranyban csillogó csúcsait, a Capellákat, Vellebitet, tiroli havasokat, és Quarnero festői sziget világát és aztán legyalogolok Castuig.

Porzolt Gyula.

Olvasóinkhoz.

Hálával emlékezünk meg tisztelt olvasóink támogatásáról, melylyel ez új évben megtiszteltek és azon sok jókivánatról, melylyel megörvendez-tettek. — Több oldalról hozzánk érkezett jó tanácsokat követni fogjuk, mire nézve az illetők már is tapasztalhatják lapunkban a változást — Szorgalmas kitűnő munkatársainknak így nyil-vánosan is kifejezzük hálás köszönetünket. Kér-jük ezutánra is becses támogatásukat.

A szerkesztőség.

Különfélék.

Az orsz. ifj. tornaverseny kitüntetéseit az isko-lák rövid idő alatt megfogják kapni. A késedelmet az okleveleknek nyomatása hozta létre.

A „Kerékpáros-Sport“ turadij pályázatán az első díjat *Philipovits Józsefné* nyerte meg a Pécsi K. E. tagja 9103 klm. évi eredménnyel.

Ifjusági tornakör alakult Pápán a főiskola új tor-natanárának, *K. Tóth Pálnak* lelkes munkássága folytán. A tornakörnek már eddig is 140 tagja van a főgymna-sium és az állami tanító képző növendékei közül. A tagok közt sok a hatalmas nyers erő, kikből a tetterős és mozgékony új tornatanár igaz tornászokat fog ne-velni. A tagok hetenként 4 órán tornáznak a legnagyobb

kedvvel. Az iskolai tornaterem kicsiny és rosszul van felszerelve, de remélhető, hogy újabb szereket kap az iskola.

Sport-élet Pápán. Pápán megvolna a sportiránti szeretet — hanem mindenki egybe tudná őket hozni. Van korcsolya-egylet Uszó-egylet Kerékpár-egylet — de egyik sem eléggé tevékeny, kerékpár pálya — talán nincs az országban sem ilyen mire itt; (a város egészen végig asphalt uttal bir.) Embert kellene keresni az egy-letek élére — talán (Fenyvesi F. képviselőhez) ki állá-sánál, befolyásánál, tekintélyénél fogva egyesítene ben-nünket teremtésének virágzó sport egyesületet és ha-talmasabb sport életet.

K.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket a hátralékos elő-fizetési díj beküldésére. — Lapunkból kívánatra, hosszabb időn is szívesen küldünk mutatvány-számokat.

A „Herkules“ kiadóhivatala.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhi-vatalban Budapest, VIII kerület, József-körút 43

Legnagyobb újdonság 1897-re

**Contineutal-Pneumatic-
autislipping**

11 bordával.

Ezen pneumatic a gép kicsuszását teljesen kizárja.

Magyar ruggyantaárugyár

2—24 részvénytársaság, Budapest.

**Miloszavlyevics és Landthaler
műszerészek**

Budapest, Hársfa-utca 35.

Hunnia kerékpár gyártók.

7—24

Mindennemű

varrógépek, kerékpárok

javitása és

MECHANIKAI MUNKÁK

elfogadtatnak és a legjutányosabban eszközöletnek.